

Reggeli Ujság



Noviszád, 1940 szeptember 10, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

21. évfolyam 250. szám

London ítéletnapja

Magyarország nem térhet napirendre a bécsi szerződéssel ellenkező ténykedések felett

A magyar kormány olyan elbánásban részesíti román kisebbségeit, ahogy a Romániában maradt magyarokkal bánnak — Az olasz és két amerikai rádió helyszíni közvetítést ad a szerdai kolozsvári bevonulásról

Budapestről jelentik: Hivatalos helyen az alábbi közlést adták ki, amelyet a magyar rádió is leadott:

Erdélyből és Romániából egyre aggasztóbb hírek érkeznek az ottmaradt magyarsággal való bánásmód miatt. A Romániának maradt Erdélyben, de Romániában is a vállalatok felmondás nélkül és minden végkielégítés nélkül elbocsátják magyar alkalmazottaikat, hogy az így teljes nyomorba került magyarokat arra kényszerítsék, hogy a Magyarországnak ítélt területekre költözzenek át. A munkatáborokban is még igen nagy számmal vannak magyarok, akikkel a leembertelenül bánnak a románok.

Mindaz ellenkezik a bécsi döntőbírósi ítélettel és annak szellemével, de ellenkezik azzal az ígérettel is, amit Manojlescu román külügyminiszter Bécsben tett.

Illetékes magyar körök ezzel kapcsolatban kijelentették, hogy Magyarország a magyar területen levő románokkal szemben mindig olyan kisebbségi politikát folytat, mint amilyen elbánásban a Romániában maradt magyarok részesülnek. Természetesen ideértve a moldvai és bukovinai magyarságot is, amelynek eddig még az istentiszteleteken sem volt szabad a magyar nyelvet használni.

A románok különben a bécsi döntőbírósi ítélettel teljesen ellenkezően teszerelik és elviszik az erdélyi állami üzemek gépeit és felszereléseit. Így a kolozsvári vasúti főműhely összes gépeit és berendezési tárgyait elvitték, sőt az épületet is úgy megrongálták, hogy az hasznavehetetlenné vált. Elvitték a sepsiszentgyörgyi dohánygyár egész berendezését is.

A magyar kormány nem térhet napirendre az ilyen nyílt szerződésszegés felett, mert ez homlokegyenest ellenkezik mindazzal, amiben Bécsben megegyeztek.

A német és olasz sajtó az erdélyi bevonulásról

Berlinből jelentik: A német lapok oldalas cikkeiben számolnak be a magyar csapatok diadalmos erdélyi bevonulásáról. A Börsenzeitung szerint a magyarok lángoló lelkesedése közismert, de azért mégis minden képzeltet felülmul az az öröm, amely egész Erdélyen végiglobog a magyar csapatok bevonulása alkalmával. Különösen az elhangzott beszédekkel foglalkoznak kimerítően a német lapok és megállapítják, hogy azokban nyoma sincsen a bosszúnak, csak kölcsönös megbecsülésről és békés együttműködésről beszélnek, ami annak a jele, hogy Magyarországnak megvan a jószándék a Romániával való barátságos együttműködésre.

A Resto del Carlino című olasz lap azt írja, hogy a román lakosság is ünnepélyesen fogadja a magyar csapatokat. A lap hangoztatja, hogy különösen melegen fogadták a beszercei szászok a bevonuló honvédeket.

Budapesti jelentés szerint a magyar közvélemény a legnagyobb érdeklődéssel fogadta azt a hírt, hogy az amerikai rádiótársaságok az utóbbi időben rendkívül nagy figyelmet szentelnek Magyarországnak. A két legnagyobb amerikai rádiótársaság, amely 300 rádióállomás részére dolgozik, rövid idő alatt háromszor adott helyszíni közvetítést Budapestről.

A magyar csapatok erdélyi bevonulása alkalmából az olasz rádió és a két amerikai társaság helyszíni közvetítéseket fog adni. Az olasz rádió Pietro Gavellit küldte Budapestre, az amerikai Columbia és Broadcasting társaságok is egy-egy beszélőt küldtek Budapestre, hogy a szeptember 11-i kolozsvári bevonulásról helyszíni közvetítéseket adjanak. A három külföldi rádiótudósító tegnap este utazott el Budapestről Kolozsvárra, hogy a helyszínén megtegyék a közvetítéshez szükséges előkészületeket. Az olasz rádióriportot Bu-

dapesten hanglemezre veszik fel és kábelen közvetítik Rómával, míg az amerikai rádióriportereket Genfben kábelen adják riportjaikat és ott a rövidhullámú adóval sugározzák tovább, hogy az amerikai állomások azt felvehessék és továbbítsák.

NEM LESZ ERDÉLYI MINISZTERIUM

Budapestről jelentik: Beavatott helyen úgy tudják, hogy Teleki Pál miniszterelnök, aki tegnap este tért vissza a magyar fővárosba, a napokban fontos megbeszéléseket folytat az erdélyi kérdéssel kapcsolatban. Úgy tudják, hogy nem fognak erdélyi minisztériumot felállítani, mert a felvidéki tapasztalatok mutatják, hogy az egyáltalán nem felel meg céljainak.

A MAGYAR CSAPATOK FOLYTATJÁK A MEGSZÁLLÁST

Budapestről jelentik: A honvéd vezérkar főnökének jelentése szerint a magyar csapatok tegnap reggel 7 órakor folytatták a szeptember 9-re tervbevetett területek megszállását. A honvédek Bánffy-hunyad, Hídalmás, Szamosújvár, Szászrégen városokat szállották meg és a Maroshévíz előtti területig jutottak. A megszállás mindenhol a legnagyobb rendben történt és a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta a honvédeket.

A görög-bolgár kérdés rendezése

Berlinből jelentik: Svájc lapok értesülései szerint a bolgár-román kérdés elintézése után sor kerül a bolgár-görög helyzet tisztázására is. A bolgárok szabad kikötőt követelnek az Égei-tengeren. Tekintve, hogy ezt a kérésüket Törökország és a Szovjet-Unió is támogatja, valószínű, hogy a görög-bolgár viszony ügyében rövidesen megegyezéshez vezető tárgyalásokra kerül a sor.

AZ OLASZ URALKODÓ ÜDVÖZLI A BOLGÁR NEMZETET

Rómából jelentik: A bolgár-román egyezmény aláírása alkalmával III. Viktor Emánuel olasz király-császár az alábbi táviratot intézte Borisz bolgár királyhoz:

HÁLAADÓ ISTENTISZTELETEK NAGYVÁRADON

Vasárnap Nagyvárad összes templomaiban hálaadó istentiszteleteket tartottak a város felszabadulása alkalmából. A szentbeszédnek során a papok mind méltatták Nagyvárad felszabadulásának jelentőségét.

A VASGÁRDA EMLÉKÜNNEPE BUKARESTBEN

Bukarestből jelentik: Vasárnap a vasgárda tagjai ünnepet tartottak meggyilkolt tagjai emlékére. Dél előtt testületileg kivonultak arra a helyre, ahol agyonlőtték azokat a társaikat, akik Calinescu miniszterelnököt meggyilkolták. Itt istentiszteletet tartottak, majd egy keresztet helyeztek el az uccakeresztződésnél, utána pedig diszkrét helyetkelt el azon a helyen, ahol napokig feküdtek az agyonlőtt vasgárdisták elrettentő példaként.

A román kormány hivatalos közleményt adott ki, amelyben megcáfolta azokat a híreket, mint-ha Bukarestben magán- vagy középületeket romboltak volna össze a tüntetők.

HELENA ANYAKIRALYNE

Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető Helena hercegnőnek, Károly király elvált feleségének, I. Mihály király édesanyjának az anyakirályné címet adományozta.

»Abban a pillanatban, amikor Bulgária büszkeséggel és örömmel nézheti egyik nagy követelésének a teljesítését, Felségednek és a barátj bolgár nemzetnek élénk rokonszenv érzéseimet küldöm, melyben az összes olaszok osztoznak.«

Kilenc és fél óra hosszat bombázták a német repülők hétfőre virradó éjjel Londont

Most kezdődik majd csak az igazi légi háború - írja a német sajtó -- Tegnap reggel folytatták a német gépek London bombázását

Berlinből jelentik: Vasárnap délután a német repülőgépek akciója részben arra szorított, hogy megállapítsák az előző bombázások eredményeit. Így a német gépek nagy magasságban repültek London felett és felvételeket készítettek.

A német támadó- és bombázógépek Woolwich és London délnyugati része ellen hajtottak végre támadásokat. Több gyárat eltaláltak és szétromboltak, közöttük egy nagy raktárt és egy vasúti állomást is. Két másik helyen tüzet okoztak.

Légi harcra is sor került és ekkor 12 brit gépet lelőttek, míg a németek vesztesége négy gép volt.

A London elleni támadások folytatódtak, főleg a város iparvidéke és kikötői berendezései ellen. Az előbbi bombázások okozta tüzet még mindig nem tudták eloltani, ami nagy mértékben megkönnyíti a német repülőgépek tájékozódását éjjel.

London bombázásáról a német lapok részletes beszámolókat hoznak és közlik azt a borzalmas benyomást, ami a bombázás keltett.

A Völkischer Beobachter »Ök akarták« címet adja cikkének. Ebben megállapítja, többek között, hogy az angolokkal ellentétben,

akik nem katonai célokat, lakásokat és munkásnegyedeket bombáznak, a német repülőgépek nem a polgári lakosság által lakott helyeket, hanem katonai tárgyakat bombáznak. A lap megállapítja, hogy a brit polgári lakosság is szenved a bombázástól, de ezért kizárólag Churchill ur feletlős.

A Der Montag azt írja, hogy a London elleni támadások tovább folynak, mert el kell pusztítani az összes fontos katonai célpontokat. A lap rámutat arra, hogy mennyire tehetetlen a brit védelem és azt írja, hogy nem tudja megakadályozni a sikeres német támadásokat.

»Angliára hárul a teljes felelősség a háborúért — írja a lap — a birodalom vezére három hónapig várt és türe a Németország elleni brit támadásokat, azt remélve, hogy az angolok ezeket beszüntetik majd. Mivel azonban az angolok tovább folytatják a polgári lakosság bombázását, ezt nem lehetett tovább tűrni és most a német repülőgépek hatáson támadásokat hajtanak végre Nagybritanniára, e pillanatban főleg London fontos katonai pontja ellen. Ez csak a kezdet és Nagybritanniának még újabb és erősebb támadásokat kell megélnie.«

A Newyork Times külön kiemeli a német bombázás hatásonosságát.

VASÁRNAP ÉJJEL AZ ÖSSZES NÉMET GÉPEK VISSZATÉRTEK TÁMASZPONTJAIKRA

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a vasárnapról-hétfőre virradó éjjel a német repülőgépek egész sor támadást hajtottak végre. Ez a támadás volt eddig a leghosszabb ideig tartó London ellen, mert közel tíz óra hosszat tartott. A bombázás eredményességét egész sor tűz és

robbanás bizonyítja. Különösen az egyik gázgyár elleni támadás járt sikerrel, mert a robbanás által keletkezett tűz lángjai 3000 méter magasságig csaptak. Londonban olyan tűz keletkezett a vasárnapról-hétfőre virradó éjjel végrehajtott német támadás során, hogy a lángokat Cherbourgig lehetett látni.

A vasárnap este elindult német repülőgépek hétfőn reggelig mind visszatértek támaszpontjaikra, bár az angol légelhárító tüzérség borzalmas tüzeléssel fogadta őket.

Az olasz közvélemény a német bombázások sikeréről

Rómából jelenti a Stefani-ügynökség: A német bombázásoknak borzalmas erkölcsi hatása van London lakosságára, ami a londoni rádió vasárnap esti adásából egészen nyilvánvaló. Eddig még mindig muzsikát adott a londoni rádió éjjelként, vasárnap éjjel azonban London összes templomaiból imákat közvetített a »brit birodalom megmeneküléséért.« Ez az imaközvetítés nagyon emlékeztet arra a közvetítésre, amit a francia rádióállomások adtak május végén, amikor a Notre Dames székesegyházban a francia demokrata, szabadkőműves, zsidó kormány tagjainak részvételével istentiszteletet tartottak.

Ez a londoni ceremónia szomorú

és bus hangjával azt a benyomást keltette a londoni rádió hallgatóinál, hogy az angolok elvesztették már minden hitüket, amit a győzelembe vetettek volt.

Az olasz sajtó, közvélemény és vezető körök is nagy fontosságot tulajdonítanak a London elleni német légi támadásoknak. Mind e körök hangoztatják, hogy a németek katonailag fontos pontokat bombáznak. Londonból érkező hírek szerint maguk a vezető angol politikai körök is beismerik, hogy a német bombázógépek igen hatásosan bombázzák az angol katonai célokat. A londoni ipartelepek, arzenálra, kikötői berendezésekre, vasúti állomásokra több ezer bombát dobtak.

A vasárnap éjjeli légi riadó hétfőn reggel 4 óra 35 perckor ért véget

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: A vasárnap este kezdődött légi riadó hétfőn hajnalban 4 óra 35 perckor ért véget. Ez volt a háború kitörése óta a leghosszabb ideig tartó légi riadó az angol fővárosban, amely 9 óra és 35 percig tartott.

Szakértő megfigyelők szerint a vasárnapról hétfő éjjelre virradó légi támadás még erősebb volt, mint az ami péntekről szombatra virradó éjjel folyt le. A támadás mind hevesebb lett az órák múlásával. A bombák mindig rövidebb időközökben hullottak alá és robbanásuk megszire volt hallható.

A tüzoltók nagy munkát végeztek. Egy szemlélő, aki a segédtüzoltók munkáját nézte, kijelentette, hogy úgy dolgoznak, mintha soha más munkát nem végeztek volna.

Egy bomba egy nagy londoni lap kiadóhivatalának udvarára esett, az alkalmazottak közül azonban senki sem sebesült meg.

Több bomba London központjára is leesett, mások a keleti városrészt érték, amelyet szombaton is erősen bombáztak a németek. A német repülőgépekre borzalmas tüzet zúdítottak a légelhárító ágyukról.

London körzetében több helyen tűz keletkezett. A London központjára hulló bombák több kereskedelmi épületet megsérítettek, egyeseket pedig teljesen összeromboltak. Egy utcakereszteződésnél a lehulló bombák valószínű krátert képeztek. A csatorna és gázvezeték hálózatát is

megrongálta a bombázás. London délkeleti részén a légóltalmi helyet bomba érte, attól tartanak, hogy itt több személy életét veszítette.

AZ AMERIKAI SAJTÓ LONDON BOMBÁZÁSÁRÓL

Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok részletes tudósításokat közölnek London bombázásáról. A lapok azt írják, hogy főleg London ipari negyede, a kikötők és vasútállomások ellen voltak heves támadások. A newyorki lap tudósítók szerint Londonban 1666 óta nem volt olyan tüzvész, mint amit a német bombák okoztak.

Ismét elindultak a német repülőgépek

Berlinből jelenti a német távirati iroda: Tegnap reggel kedvező idő mellett ismét elindultak a német repülőgépek London fölött, hogy rombadöntsék a katonai tárgyu célokat.

Római jelentés szerint a németek olyan egytonnás bombákat dobnak Londonra, amelyek ötszáz méter körzetben mindent elpusztítanak. A vasárnap éjjeli bombázás olyan volt, mintha tüzet és vasat okádó kráter nyílt volna meg London felett. És mindez csak kezdete volt a Führer által bejelentett harcnak — írja az Il Telegrapho című olasz lap.

NÉMET HIVATALOS JELENTÉS

A német főparancsnokság közli: »A német repülőgépek a szeptember 8.-a és 9.-e közötti éjjel a rossz időjárás ellenére folytatták London elleni megtorló támadá-

saikat. A fényképfelvételek igazolták, hogy az eddigi támadások eredményesek voltak. Az éjszaka folyamán a támadó gépek nagy magasságból nagy tüzeket figyelhettek meg. A kikötői berendezésekre, olajraktárakra, benzinkutakra, gáz- és villanyközpontokra és a Themse mindkét oldalán levő közraktárakra dobtak bombákat. Különböző átméretű bombákat dobtak le. Bombázták a Lincoln környéki repülőtereket is.

Firth of Forthban egy 8000 tonnás kereskedelmi gőzöst súlyosan megrongálták.

A brit repülőgépek az elmúlt éjjel Hamburgot támadták meg és néhány lakóházat eltaláltak. Néhány polgári személyt megsebesült. Az anyagi kár jelentéktelen.

A légi harc folyamán 20 ellenes gépet lőttünk le, légelhárító tüzérségünk pedig két gépet szedett le. Négy német repülőgép nem tért vissza kiindulási helyére.

Apolló Mozi - Novisatúd

Mától kezdve bemutató

Film-dráma az 1914-18 világháború zivataros napjaiból

KÉT FOGOLY

ZILAHY LAJOS hasonnevű regénye után

A híres magyar regényíró maga sem kívánhatta művének kitünőbb és fényesebb életreklését, mint ahogy ebben a filmben kerül bemutatásra!

Brillians zenel kísérel!

A valódi élet hű képe minden örömeivel és nyomorúságával

Főszereplők:

**Bajor Gizl, Ágal Irén, Jávor Pál,
Rajnai Gábor, Csorfas Gyula**

Svájcba érkezett a volt román király

Romániában vasárnap hálaadások voltak I. Mihály trónralépése alkalmából - Antonescu államvezető felszámolja a múlt rezsim minden bűnét

Luganóból jelentik: Károly román király, aki szombaton hajnalban négy órakor hagyta el Bukarestet és Jugoszlávián, Zágrebben és Lyubijánán keresztül Olaszországba utazott, vasárnap délután 4 óra 35 perckor elhagyta a milánói pályaudvart és Svájc felé folytatta útját. Luganóban délután 5 órakor érkezett meg a volt román király.

KAROLY VOLT KIRÁLY EGÉSZ VAGYONÁT ZÁROLTÁK

Bukarestből jelentik: Antonescu tábornok államvezető rendelkezett arról, amelynek értelmében Károly volt király összes részvényeit, közelevényeit és értékpapjait, amelyek az ő nevére vagy bemutatásra szólnak és hozvonalul vagy közveve az ő tulajdonát képezik, zárolják ott, ahol vannak.

HÁLAADÁS MIHÁLY KIRÁLY TRÓNRALEPÉSE ALKALMÁBÓL

Vichyből jelentik: Az itteni görög keleti templomban vasárnap hálaadó istentiszteletet tartottak I. Mihály román király trónralépése alkalmából. A hálaadáson megjelent Franasovicsei román nagykövét, a román nagykövetség személyzete és a román kolónia tagjai.

Vasárnap egész Romániában Mihály király és Antonescu államelnök iránti hűség manifesztációk voltak.

Dél előtt 11 órakor az összes templomokban hálaadó istentiszteletek voltak. A nép térdreborulva hallgatta végig Antonescu tábornok, államvezető felhívását, melyben felhívta Románia népét, hogy uralkodójával együtt azonnal kezdje meg a haza jövője kiépítésének munkáját az összes románok egyetértésével, a román nemzet új felkeltésének érdekében.

»En magam — hangzik Antonescu felhívása — büszkén megígérem, hogy folytatom az ország újjáépítésére megkezdett munkát, hogy az országnak új szelleme és lelkiismerete legyen.«

A bukaresti pátriárkai templomban Nikodin pátriárka tartotta a hálaadást Mihály király, Antonescu minisztereinek, továbbá a katonai és polgári vezetők jelenlétében. Az üccákon összegyűlt néptömeg lelkesen éltette a templomba érkező királyt. A templom előtt Antonescu tábornok tett jelentést a királynak, mielőtt a csapatok tisztelegtek. I. Mihály király és Antonescu tábornok éppen úgy, mint a hívők térdreborulva hallgatták végig Antonescu államvezető felhívásának olvasását. Ugyanebben a pillanatban olvasták fel Románia minden más templomában is Antonescu felhívását.

Antonescu tábornok az istentisztelet után Nikodin pátriárkával együtt autón Bukarest egy nevezetesen levő szülőháza ment, ahol barátságos cikkeket írt gyermekei kor társával.

A VOLT GIGURTU-KORMÁNY TAGJAI IEMONDYAK

Bukarestből jelentik: Hivatalos közlés szerint a Gigurtu-kormány több tagja nem tette le a hűség esküt I. Mihály királynak, hanem

Antonescu államvezető felhívására benyújtották lemondásukat. Így lemondott Papescu tábornok belügyminiszter, Pais tábornok légi- és tengerészeti miniszter, Nicolescu tábornok hadügyminiszter és Priolani külügyminiszter.

Kihusárlták a román politikai vagyonának eredetét

Bukarestből jelentik: Antonescu államvezető számos rendelkezést hozott, amelyek mind igen nagyjelentőségűek az új román rezsim szempontjából és az igazságtalanként, hogy a kormányzatok fel akarja számolni a múlt román rezsimnek minden bűnét.

Antonescu egyik rendelete értelmében az összes miniszterelnökök, miniszterek, államtitkárok és vezetőbírók, akik az elmúlt tíz év alatt voltak hatalomban, kötelesek vagyonuk eredetét egy erre a célra kinevezett bizottság előtt ismertetni. Ugyancsak felhívást tett a hadfelszerelés alapok elmulasztott működéséről, a román nemzeti bank devizavesztését 5 évre visszamenőleg vizsgálják ki, az egyes minisztériumok rendelkezés és bizalmas alapjainak kiadásait is felülvizsgálják az évre visszamenőleg, valamint az államvasutak beszerzését az elmúlt nyolc év alatt.

Megtöltötték a volt állampárt és országos egység pártjának viselését. A tisztelmezt csak tábori egyenruhát szabad viselniük. Feloszlatották az országos intézményeket is, amelyek a vasárnap működését alkották lehetetlenné tenni az ifjúság körében.

Felülvizsgálják az elmúlt nyolc év politikai pártjait is és vizsgálják vezetnek mindazon pártok ellen, akik politikai pártokban itélkeztek. A legnehezebb súlyt helyezik Prekup erőre és társai 1934. évi üléseire és Codreanu, valamint a vasárnap tagjai 1939. évi perének felülvizsgálására, mivel Codreanu halála után rehabilitálni akarják.

Antonescu államvezető megszüntette a miniszteri vonatokot, míg az udvari és hivatalnokok számát is erősen csökkentette.

Ugyancsak megszüntette a nagykovács intézményét is. Ezt az utóbbit részben takarékosági intézkedésnek tartják, részben pedig Románia területi kisebbségének elmozdításának következményének tekintik. Romániának a balkán-szövetség államfőjéről, Franciaországban és az emigrált lengyel kormány mellett voltak nagykövetei.

Vasárnap este kiadott államvezetői rendelet értelmében egyetlen volt politikusként sem szabad elhagynia Romániát, Antonescu külön engedélye nélkül. A határőrségrel szembeni elutasítást kaptak, vizsgálónak arra, nehogy valamely román politikus külföldre meneküljön.

A bolgár-román és magyar-román egyezmény a tartós béke alapkövetői

Amneszia Bulgáriában — Előszállítottok Dél Dobrudzsza átvételére

Szófiából jelentik: A bolgár igazságügyminiszter kijelentette, hogy Dél Dobrudzsza visszacsatolása alkalmából Bulgáriában amnesztiarendelést fognak kiadni.

A bolgár közoktatásügyi minisztérium közlése szerint a dél Dobrudzsai elemi iskolák részére összesen 300 tanító, a felső iskolák részére pedig 100 tanító lesz szükséges.

NEMET VÉLEMÉNY A CRAIOVAI EGYEZMÉNYRŐL

Bukarestből jelentik: A román-bolgár jegyzőkönyv aláírása után Pomenov, a bolgár és Codreanu, a román küldöttség vezetője súlyos hangú táviratváltással adták kifejezést megelégedésük a tárgyalások sikeres befejezéséről.

A Deutsche Diplomatische Presse Korrespondenz a Craiova

egyezmény aláírása alkalmából cikket közöl, amelyben megállapítja, hogy a Bulgária és Románia közötti alul írt jegyzőkönyvvel teljes meg egyezés jött létre a két állam között és így ez fontos tényezője lett a délkelet-európai béke megteremtésének. A cikkben felszólít a közéleti körök olvasatára:

»Az egyezményrel igazságatlanságot teremt a javára, amely közel 20 évig volt a zavarok oka. A bolgár és román kormányok közvetlen tárgyalásaival sikerült Dobrudzsza kérdését megoldani.«

A cikk további során megállapítja, hogy azoknak a hatalmaknak a befolyása, amelyek bizonytalan állást tartottak fenntartani délkelet-európai ügyekben, mindenképpen el kell távolítani a közéleti köröket is, úgyhogy Délkelet-

A ma kedvenc írója:



Ismertebb művei:	Díjar
A földönfutó város (vázonkölt.)	65.-
A lélek kintse	43.-
A székelyvén	48.-
Határcsapat	43.50
100 fogoly	96.-
Vissza a víz	52.-
A Magyarok visszatérnek (U) kiadás.	
Székelykötet. Már most előjegyezhető.	
Kérjen tájékoztatást Zilahy István műveiről!	

Vádlát megrendelésnél a könyv ára, valamint a portóköltség (egy könyvnél 6 dinár 50, két könyvnél 11 dinár) előre beküldendő. 200 dinárnál nagyobb rendelésnél portómentes a küldés.

Globus
könyvesbolt

NOVI SAD, Kralja Petra II. 42.

európa megtalálta az igazi utat a megegyezés felé. Bulgária és Románia megértették a tengelyhatalmak óhatál, hogy Európa e részében békét tartanak fenn és rendezzék a viszonyokat.

A tengelyhatalmak, miután az összes destruktív akciók lehetetlenné váltak, azt hiszik, hogy végre sikerült Magyarországot és Románia, valamint Románia és Bulgária között olyan viszonyt megvalósítani, amely ez államok érdekének a legjobban megfelel. Sikerült a megegyezés és tartós barátság alapjait megvetni. Németország a román-bolgár egyezmény aláírása révén azt látja, hogy a német felfogási jól megértették és a két nemzet között végre sikerült a közvetlen megegyezést létrehozni minden káros befolyás mellőzésevel.

NEGY ÓRA HOSSZAT MENE-TÜLTEK A BOLGÁR KIRÁLY ELŐTT A BOLGÁROK

Szófiából jelentik: Egész Bulgária népe vasárnap nagyszabású örömlátogatásokat rendezett abból az alkalmából, hogy Dél Dobrudzsát visszacsatolták Bulgáriához.

Szófiában különösen fényes ünnepek voltak. Dél előtt 11 órakor hálaadó istentiszteletet tartottak, amelyen a király, királyné, Ciriil herceg, Eudoxia hercegnő, a kormány tagjai, a diplomáciai testület, a tábornokok, a románokkal társult bolgár delegáció tagjai és nagyszámú közönség vett részt.

A hálaadás után az Alexander Nevezett tere a közönség lelkes ünneplésben részesítette a királyt és királynét családot. Később a nemzetőr-csoportosult és a királyi palota elé vonult. Az ünnepi menettel 150.000 ember vett részt és körüljárta a királyi palota előtt három óra hosszat tartott.

HALLÓ!

Casiot francia mezőgazdasági és ellátási államtitkár miniszteri rangot kapott és ezzel kilencre emelkedett a francia miniszterek száma.

Budisteanu román közoktatásügyi miniszter új rendeleteket adott ki, amelyek a zsidókra és szabadkőművesekre vonatkoznak. Az első rendelet értelmében az állami és összes többi színházakból elbocsátják az összes zsidó színészeket. A másik rendelet szerint a közoktatásügyi minisztériumból elbocsátják mindazokat a tisztviselőket, akik szabadkőműves páholyok tagjai voltak.

Konstantinápolyban élénk feltűnést keltett a »Vakit« című lap cikke a Törökország és Németország közötti új kereskedelmi összeköttetésről. Konstantinápolyba a napokban várják annak a német bizottságnak megérkezését, amely Törökországban eszközli majd a vásárlásokat. A szerződésnek fontos megállapítása az, hogy Törökország minden részéből Konstantinápolyba kell szállítani az árucikkeket, ahol a németek azt átvesszik. Németország viszont a Törökország által vásárolt árut csakis Törökországnak szállítja. Az áru egy részét német hajókon szállítják a Fekete tengeren keresztül, másik részét pedig vasúton továbbítják. A lap közli, hogy a török kereskedelmi minisztérium új tárgyalásokat kezdett Németországgal, hogy az északi államokban német területen keresztül szállíthasson. A német kormány kedvezően fogadta ezt a török javaslatot.

Szlovákiában jövő év január 1-től kezdve a német népcsoport összes tagjaira nézve kötelezővé teszik a munkaszolgálatot, tekintet nélkül arra, hogy a német párthoz tartoznak-e vagy sem.

Lisszabonból úgy tudják, hogy az Azori szigeteken levő Hortába eddig 300 személy érkezett meg, akiket Gibraltárról telepítettek ki.

Az északamerikai Hyde Park városban levő Saint James templomban a világbékéért megtartott istentiszteleten Roosevelt elnök felesége is résztvett. A prédikáló pap beszéde során többek között ezeket is mondta: »Ma amikor a béke megmentéséért imádkozunk, meg kell értenünk, hogy mint nemzet, mi is hozzájárultunk a világ mai helyzetének kialakulásához és részben mi is felelősek vagyunk érte.«

Angol jelentés szerint az Észak-tengeren aknára futott és elsüllyedt a Salason nevű halászcikós.

A moszkvai Puskin-muzeumban megnyílt Rubens képeinek kiállítása. A kiállításon a Szovjet Unió területén levő Rubens-képek szerepelnek. Elsősorban rézmetszeteket mutatnak be a nagyközönségnek.

Saradzoglu török külügyminiszter, aki szombaton Ankarából jött Konstantinápolyba érkezett, szállodai lakásán fogadta von Papan német nagykövetet és hosszabb megbeszélést folytatott vele.

Az Elzászból és Lotharingiából elmenekültek visszatelepítése október első napjaiban befejezést nyer. Elzász és Lotharingia szabad zónájában még 85.000 menekült van. A vasutigazgatóság nagy erőfeszítéseket tesz, hogy mindezeket a menekülteket minél előbb visszaszállítsa szülőföldjükre.

A szabadkőműveseket meg kell semmisíteni

Az antimarkista bizottság jelentése eddigi munkájáról

Beográdból jelentik: Az antimarkista bizottság legújabb jelentése most hagyta el a sajtót. A jelentésben megállapítják, hogy Jugoszlávia egyes marxista köréi még mindig nem akarják belátni, hogy

új korszak órája ütött

és Jugoszlávia nem lehet a társadalmi kérdések liberális megoldásának kísérleti telepe. A marxisták még mindig nem hiszik, hogy az országnak szüksége van egészséges nemzeti érzésre, ehelyett különböző nemzetközi szervezetekben bizakodnak.

Ezek között a legjelentősebb a szabadkőművesség, amelynek kereszt-

tényellenes irányzata nyilvánvaló.

A szabadkőművesek mindig a materializmus szolgálatában álltak és ha a jugoszláv társadalom ellene szegült a bolsevizálási kísérleteknek, a szabadkőművesek ezt az ellenszögűt mindig gyengítették. A szabadkőműves páholyokat feloszlatták ugyan, azonban a szabadkőművesek ereje nem a páholyokban van, hanem egyes tagjaik közéleti működésében, ezért

a szabadkőműveseket meg kell semmisíteni.

Az állam a szabadkőművesek ellen hozott rendszabályok tekintetében nem állhat meg a féltőn.

Internálták egy beográdi mészáros, mert ötvenezer kiló zsírból nem akart eladni negyedkilót

Beográdból jelentik: Az árdragításról és áruhámozásról szóló törvény alapján érdekes ítéletet hozott a beográd-zemuni tizenhetedik kerület közgazgatási hatósága.

Háromhavi internálással sújtotta Schwarcz Szevan beográdi mészáros, mert üzérkedési céllal zsírt halmozott fel.

Schwarcz Szevan nagy mészárosüzemet tart fenn és zemuni üzletét kívül Beográdban két fióküzlete van. A múlt héten

egy zemuni asszony negyedkilo zsírt akart vásárolni Schwarcz zemuni üzletében, azonban nem kapott.

Az asszony erre eiment a rendőrségre és Schwarcz ellen feljelentést tett áruhámozás miatt. A rendőrség Schwarcz raktárában házkutatást tartott és nem kevesebb mint

ötvenezer kilo zsírt talált. Ennek alapján indították meg az eljárás

rást ellene. A mészáros kijelentette, hogy ha a vevő az üzletében nem kapott zsírt, az csak azért történhetett, mert az üzletből pillanatnyilag kifogyott a zsír, de különben is ezért csak az üzletvezető felelhet. Elmondta, hogy tudomása szerint

más mészárosok és hentesek is nagymennyiségű zsírt tartanak raktáron, mégsem történik bajuk.

A rendőrség nem vette figyelembe a védekezést, hanem

Schwarczot az ország déli részén lévő Juzsni-Brodban való háromhavi kényszertartózkodásra ítélte.

Az ítélet csak akkor lesz jogerős, ha Schwarczot a törvény alapján a bíróság is bűnösnek találja.

Szmederevszkapalánknán szintén zsírhány van és mivel a rendőrség két ottani hentes raktárában nagymennyiségű rejtett zsírt talált, fejenként héténapos elzárásra és 600 dinár pénzbüntetésre ítélte őket.

Budapesten tartják a városok első nemzetközi kongresszusát - a háboru után

Budapestről jelentik: A Városok Nemzetközi Szövetsége még 1937-ben elhatározta, hogy

legközelebbi nemzetközi kongresszusát Budapesten tartja meg 1940-ben.

Közben kitört az európai háboru, lezárultak a határok s így ma már gondolni sem lehet arra, hogy ezt a nagy érdeklődéssel várt kongresszust az idén megtarthassák.

Dr. Lukács Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a Magyar Városvédelmi és Városrendezésügyi Bizottság elnöke érdekes cikket írt most erről a kérdésről. A Városok Lapjában. Cikkében elmondja, hogy milyen okok hozták létre a Nemzetközi Városvédelmi és Városrendezésügyi Szövetséget. Ezidő szerint

az öt világrész államaiban 31 városvédelmi szövetség működik.

A szövetségnek természetesen Magyarország is tagja. A Nemzetközi Szövetség első kongresszusát 1913-ban Genfben tartotta.

Az 1914-ben kitört világháboru megakadályozta a városok nemzetközi összejöveteleit, de a világháboru után ismét helyreállt a nemzetközi kapcsolat és Párisban, Sevillában, Londonban, Brüsszelben tartottak nemzetközi városkongresszusokat, amelyek városközigazgatási és pénzügyi kérdésekkel foglalkoztak.

A Városok Szövetségének brüsszeli nemzetközi központja még három évvel ezelőtt, 1937-ben, értesítette Szendy Károly polgármestert,

mint a Magyar Városvédelmi és Városrendezésügyi Szövetség elnökét, hogy

a nemzetközi kongresszust 1940-ben Budapesten kívánják megtartani.

A Magyar Városvédelmi és Városrendezésügyi Szövetség természetesen örömmel vette ezt az értesítést, hiszen a budapesti kongresszus nagyszerű alkalmat nyújtott volna arra, hogy a nemzetközi érdeklődést fölkeltsse a magyar főváros és magyar viszonyok iránt. A múlt évben kitört európai háboru azonban lehetetlenné tette a nemzetközi kongresszus megrendezését.

— A nemzetközi együttműködéshez szükséges atmoszféra ezidőszereint nem kedvező — írja Lukács Ödön. — Az európai hatalmak erőviszonyában is nagy változás állott be. Országok veszítették el önállóságukat, kérdés, hogy az ezek területén megalakult városvédelmi és városrendezési szervezetek megtarthatják-e a városok nemzetközi szervezetében önálló képviselői jogukat s ha igen, az újonnan alakult vezetőség hajlandó-e résztvenni a nemzetközi munkában? A budapesti kongresszus.

ha halasztást szenved is — de el nem marad.

Összetételében és szervezetében átalakulva, a kor szellemétől áthatva, fogja nemzetközi munkáját folytatni a közhaladás érdekében a városi polgár javára.

Az elmúlt hónapban ellátogatott Budapestre dr. Harry Goes, a német birodalmi városvédelmi és városrendezési főtitkára és a kongresszus kérdéséről itt megbeszéléseket folytatott Szendy Károly polgármesterrel, a város több vezető tisztviselőjével, valamint a Magyar Városvédelmi és Városrendezési Szövetség vezetőjével. Elhatározták, hogy

a kongresszust az újra helyreállított nemzetközi béke idején rendezik meg.

A kongresszusnak minden valószínűség szerint megváltozik a témaköre, amelyet még 1937-ben határoztak meg és hozzáidomul majd a változott viszonyokhoz. Az általános megítélés szerint

a budapesti kongresszusnak mindenképpen fontos szerepe lesz az általános megbékés tekintetében.

Elhatározták, hogy az európai háboru megszűnése után azonnal előértekezletet tartanak és kitűzik a kongresszus új időpontját. Elhatározták azt is, hogy a budapesti kongresszus napirendjére már fölvevett témákkal párhuzamosan kitűzik a városok közéleti politikájának megvitátását.

««(IIII)»»»

A JAPAN ELEMZÉSI DIKTÁTOR VIZISIKLOKKAL, SZÖCSKÉKKEL, BEKÁKKAL, KUTYA- ÉS MACSKAHUSSAL AKARJA TAPLÁLNI A JAPAN NÉPET

Egye meg ő a vizisiklót s szöcskét, A békát s macskát, hogyha türi gyomra. De kutyahussal mért kísérletezik. Hiszen kutyából ugysem lesz szalonna! Kétféleképpen, mindanny, hadt kísérletezzék. Ha guszfusa van hozzá s ez a fűzse, Egye meg ő kutyapecsenyét, S maradjon nekünk a jó rántott csirke.

FANYAR TÓBIÁS

Kedvtelenségnél? Pyramidon

TABLETTA

Opf. mg. pod B. B. 1318 od 16, XII, 1938

Pesti posta

«*(*)»

1. **MAGYAR IRODALMI TANSZÉKET** állítanak fel a firenzei egyetemen az ősszel kezdődő szemeszteren. Ezzel tízre emelkedett a magyar tanszékek száma az olasz egyetemeken. Eddig ugyanis Milánóban két magyar lektorátus volt, a római, bolgónai, torinói, genovai, nápolyi és vrieszti egyetemen pedig egy-egy.

2. **NEMSOKÁRA** megtartják Budapesten a tűzijátékot is, amely Szent István napján elmaradt a rossz időjárás miatt. Az idő is mintha megjárult volna és emellett megvan már az ünnepélyes alkalom is hozzá: Erdély egy része visszatért.

3. **ERDELLYEL KAPCSOLATOS** az a hír is, hogy Reményik Sándor, a híres erdélyi költő Budapesten töltötte a bécsi döntés izgalmas óráit. Nemrég súlyos influenzán esett keresztül, úgyhogy az izgalmak erősen megviselték a nagybeteget. Reményik Sándor péntek este óta jobban van. Már el is hagyta a betegágyát és mire ezek a sorok megjelennek, már készülődik is haza a magyar Kolozsvárra.

4. **A TOJÁSPUNCS** néven ismert írt megölte Budapesten a cukorjegy. A kávéházakban kifüggesztett cukorjegy-zék szerint nyolc szelvényt kellett leadni annak, aki ilyen ítra vágyott. E korlátozás óta egyetlen vendég sem kért tojáspuncsot.

5. **AZ ÖRÖM ERDELY MIATT** nagy volt a színházak tájéka is Pesten. Össze is számították hamarjában, kik kapták vissza a nevesebb magyar színművészek közül szülőföldjüket a bécsi döntéssel. A névsor a következő: Székelyhidny Ferenc, Palló Imre, Sándor Erzsébet, Sándor Mária, Titkos Ilona, Kiss Manyi, Hosszu Zoltán, Ignác Rózsa, Tompa Púfi, Neményi Lili, Berky Lili és még sokan mások. Olyan magyar színész talán nem is akad, aki ne szerepelt volna valamelyik erdélyi színházban.

6. **RÁCZ ANTAL SZATYMAZI FÖLDBIRTOKOS** rendkívül népszerű magyar ur úgy Szatymazon, mint Szegeden és csak természetesen, hogy születésnapját megünnepli a megye apraja-nagyja. Most is 62. születésnapján rengeteg gratuláció köszöntötte, táviratok, levelek érkeztek egyik cimborája pedig remek vadászkutya adott neki ajándékba. Hát hiszen mindez magától is értendő. A különös és igazán feljegyzésre méltó azonban az, hogy a szatymazi földbirtokos születésnapjának alkalmából meleg üdvözlő táviratot kapott Haile Szelassziétól, Abesszinia exnegusától. RácZ Antal gazdasága óriási magnélküli dinnyéről híres. Ennek a magtalan dinnyének palántáját annak idején az abesszin uralkodó ajándékozta a szatymazi földbirtokosnak. Ennek a kapcsolatnak köszönhető, hogy az exnegus üdvözölte most a — dinnyekirályt. Mert így hívják RácZ Antalt szülőföldjében, Szatymazon és környékén.

URANIA MOZI - Noviszád

Ma és minden nap bemutásra kerül a szezon legsikerültebb és legszebb magyar népszínműve a

Gyimesi vadvirág

Főszereplők:

Tolnay Klári, Ölvedy Zsóka, Maly Gerő, Timár József, Gózon Gyula

Legyelővétel a mozi pénztáránál eszközölhető. Telefon: 40-51

A volt zsabalyi főszolgabíró a bíróság előtt

Felmentették a hivatali hatalommal való visszaélés vádjáról

A noviszádi törvényszék harmadik büntető tanácsa tegnap igen érdekes ügyet tárgyal. Marinkovics Dragutin volt zsabalyi főszolgabíró, jelenleg a benti hivatali rendőrségi-közigazgatási titkára került a bíróság elé azzal a váddal terhelt, hogy hivatali helyzetével visszaélve nagyobb napidíjat fizettetett magának, mint amennyire igényt tartott.

Az első vádpont szerint Marinkovics a múlt év tavaszán mint a zsabalyi járás főszolgabíróját résztvevő Dolovác Márko holttestének exhumálásán és ezért a ténykedéséért 600 dinár napidíjat vett fel, holott csak 56 és fél dinár lett volna joga.

A véd második pontja szerint Marinkovics és ugyancsak a múlt év elején megjelent Gavrilovics Sztanoje exhumálásánál és ez alkalommal 562 dinár napidíjat állapított meg magának, ami a törvényesen járó napidíj sokszorososa volt.

Marinkovics a tárgyaláson kijelentette, hogy az első vádpontban foglaltakra egyáltalán nem emlékszik. Ami a második vádpontot illeti

valóban többet vett fel a kelletnél, de a többitet visszatérítette.

A bíróság kihallgatott több tanút, köztük dr. Jovanovics György volt zsabalyi országgyűlési képviselőt. A bizonyítási eljárás befejezése után a vádlottat felmentette.

Óriási fényképalbumok készülnek az elveszett francia gyerekek ezreiről

Külön hivatalokat állított fel a francia kormány a szétszóródott családok tagjainak megkeresésére

(Vichy, szeptember.) — Nem tud valakit a kislányomról? Marienek hívják, szőke, barnaszemű, az országúton vesztettem el június tizenhétedikén, menekülés közben. Azóta keresem. De hiába.

A clermont-ferrandi polgármesteri hivatalban vagyunk.

Száz és száz asszony keresi fel ezt a helyiséget, ahol az elvesztett és a talált gyerekeket írják össze.

Valamennyinek riadt a tekintete, valamennyinek vörös a szeme a sírástól.

— A karomon vittem a gyerekeket, másik kezemmel csomagjaimat vonszoltam — folytatja a szerencsétlen asszony. Éjszaka haladtunk előre, fáradtan, kimerülten. Két katonát ment mellettem. Felajánlották, hogy segítenek.

Egyik a csomagomat vette le, másik kislányomat. A sötétben eltűntek mellőlem.

Azóta nem láttam se a kis Mariet, se a két katonát.

A következő panaszost gépfegyvergyőlvő érte az országúton. Kórházba szállították. De

— hogy hat gyerekevel, akik vele voltak, mi történt, nem tudja.

Városról-városra jár, immár két hónapja kutat utánuk reménytelenül. A férje hadifogságban van.

A GYEREK ELUTAZOTT — AZ ANYJA LEMARADT

Ujraéled előttünk a szürke hivatali helyiségben a júniusi menekülés szörnyű víziója. Ezren és ezren menetelek a koromsötét országúton. Gyalogosok, akik talicskákat tolnak, poggyászokkal megrakott gyerekkocsik, lépésben haladó autók, vészorgó kerékpárosok s a tömeges ékeződéve visszavonuló hadi-erők egyes részei. Valahol bomba robban, a tömeg fejvesztetten keres menekedő, gyerekek sírnak, asszonyok jajgatnak s

mire magukhoz térnek a rémülettel, nem találnak több egymásra.

Ezer és ezer szülő keresi gyermekét, ezer és ezer gyermek talál otthonra idegeneknél.

— A szétszóródott családok tagjainak megkeresésére külön hivatalokat állítottak fel Vichyben, Clermont-Ferrandban, Lyonban, Marseilleben és Toulonban — mondja a hivatalnok. — Összeírjuk és kicseréljük az adatokat. Már eddig is

Sok gyermeket adtunk vissza családjának.

Minden kicsinyről külön dossziét készítünk. Leant a mezőn találták halott édesanyja mellett, akit bomba ölt meg. Apjáról semmi hírünk. Lehet, hogy hadifogoly. Jeanette vasuton akart utazni édesanyjával.

A gyermek fölszállt a vonat-ra, az asszonyt a tömeg vissza szaszorította a Perronnra.

Azóta se látták egymást.

— A nagyobbacska legalább meg tudják mondani nevüket, elmesélik, honnan menekültek, megadják apjuk, anyjuk személyleírását. Ezeknek a szüleit majd csak megtaláljuk — ha élnek egyáltalán. De mi elsz az egész kicsikkel, akik nagyrészt még beszélni se tudnak, s ha igen, legföljebb keresztnevüket tudják?

A vichyi kórházban harminc ilyen gyermeket ápolnak. Ezek a kicsinyek a chalonis vonalon utaztak. A vasutat bombatalálat érte. A gyerekeket borzalmas állapotban szedték össze a sínek mellett. Mellettük heverték holmijaik nevekkel. De hogy

melyik csomag melyik gyermekhez tartozott, azt nem tudja senki.

Legtöbbjük hamarosan meggyógyult, de néhányan elpusztultak közülük.

— Hogyan közöljük ezeket a haláleseteket a szülőkkel? — mondja kétségbeesetten a főorvos — mikor nem tudjuk a gyermekek nevét? És hogyan értesítjük az életbenmaradottak hozzátartozóit, mikor még azt se tudjuk a kicsinyekről, hogy franciák, hollandok, vagy beigák-e?

Itt-ott utazás közben véletlenül rátalálnak az anyák gyermekeikre.

Más gyerekeket jószívű családok fogadnak magukhoz és felnevelik őket. De hármilyen jó élete volna is egy ilyen talált gyermeknek, az édesanyját nem pótolhatja senki és a szülőket se kár utaltatni senki és semmi elvesztett gyerekkért.

Hogy ezeket a csöpp-éretket valami módon visszajuttassák családjukhoz, a hatóságok most elhatározták, hogy

gigantikus fényképalbumot készíttetnek a három évesnél fiatalabb gyermekekről.

Ezeket a fényképeket minden faluban, minden városban közszemlére teszik. Sietve készítik a felvételeket az apróságokról s egyikét hét múlva már megkínthetik a gyermeküket vesztett szülők az ezernyi fényképet, hátha feledezik az arcocskákat közt elvesztett Jacquelineiket, Jeaniukat vagy Mariejüket

A KARTELLEK EMELIK AZ ÁRAKAT

Beográdból jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium kartell ellenőrző bizottsága ülést tartott, amely az egyes ipari kartellek részére a következő áremeléseket engedélyezte:

A sör ára 1 százalékkal a barissnya 6, a belföldi vas 1,50, a homok és kavics 15, a vatta 30—40, az öntött vas 22,52, a kábel 27, a szarajevói téglá 15, a csekoládé 45, a finiss 53 és a papír 28 százalékkal drágítható. Ezenkívül a drót és a szög árát 2 dinárral emelték kilónként.

Légtalmi óvőhely kutyák részére. Elkészültek a világ legeredetibb óvőhelyei a londoni Kensington Gardenben. Az óvőhelyek ugyanis nem emberek, hanem »erre rászoruló« kutyák számára készültek. Az óvőhelynek külön gondnoka van, aki vigyáz arra, hogy a kutyák számára állandóan élelem és víz álljon rendelkezésére.

Nyíregyháza evangélikus püspöki székhely. Rimaszombattól jelentik: A tiszai evangélikus egyházkerület rimaszombati közgyűlése a püspöki székhelyt Nyíregyházán átalakította. Ezentúl az egyházkerület püspöke püspökké választásával egyidejűleg a nyíregyházi jelkészi állást is elnyeri.

BÁCSOPOLAI HIREK. Az idevonatkozó törvény alapján a községi előjáróság felhívja egy a termelőket, mint a kereskedőket és a lakosságot, hogy buza és liszt készletét ezévi szeptember hó 12-ig feltétlenül jelentse be. A bejelentéshez szükséges ívek a községi tanácssteremben Mannhardt Bálint esküdtől kaphatók és kitöltésük után ugyancsak nála nyújtandók be. Az ilyen fel kell tüntetni a buza vagy lisztkészlet mennyiségét, a családtagok számát és azt is, hogy ebben az évben mennyi búzát szándékozik vetni a bejelentő. Aki hamis adatokat ad be, vagy egyáltalában nem ad be jelentést, azt 6 hónapi elzárással vagy 100 ezer dinárig terjedő pénzbírsággal sújtják. — A napsokban hivatalos látogatásra Topolán járt Rájics Timo, a bányai tűzoltó szövetség inspektora, aki a járási tűzoltó testületek parancsnokaival, valamint a járási tűzoltó kerület vezetőségi tagjaival tartott megbeszéléseket, amelyeken Suvakov Alekszander járási szolgabíró is megjelent. A gyűlésen fontos időszerű tüzoltói dolgokat beszéltek meg. Majd az inspektor fe ülvizsgálta a tüzoltókerület működését, ahol mindent rendben talált, azután pedig dr. Lőrinc Antal járási tüzfelügyelő kíséretében látogatást tett a helybeli hatóságoknál, ahol ugyancsak tüzoltó ügyekről tárgyalt. Később megtekintette a mozi helyiségeket és előadó termeket, hogy tűzveszélyesség szempontjából mennyire felelnek meg az előírásoknak és arról észrevételeit írásban közölte a hatósággal. — A bácsopola-bajszai Ipartestület vezetősége kéri azokat az iparosokat, akiknek tanoncai vagy segédei még nem kapták meg a munkakönyvet, hogy haladéktalanul küldjék be egy a tanoncokat, mint a segédeket az Ipartestületbe, hogy a titkár kiállíthassa részükre a könyvet, amelynek kiadási határideje már lejárt, mert a könyvek kiadását rövidesen le fogják zárni. Egyben tudatja az Ipartestület vezetősége az iparosokkal, hogy a testületnél a hivatalos órák ezentúl csak hétfőn és csütörtökön lesznek. — A most alakult »Jugoszlávia« sportklub szombaton este műsoros táncestélyt tartott a Puhalák-féle vendéglőben. A sportklub első mulatsága úgy anyagiilag, mint erkölcsileg kitűnően sikerült.

Az idült székrekedés, valamint következményeinek — főleg az emésztési zavaroknak — leküzdésére a természetes »Ferenc József« keserűvíz rég kipróbált háziszere, amely hosszabb használatra is kiválóan alkalmas. Gyomor- és bélbajok, kik a Ferenc József vizet isszák, annak úgy hatásával, mint izével igen meg vannak elégedve. Reg. S. br. 30474/35.

Martoncsi hírek. Az előjáróság felhívja a község lakosságát, hogy legkésőbb szeptember 13-ig jelentse be a község háza 11. számú szobájában a buza és lisztkészleteket. Aki ezt elmulasztja, szigorú büntetést kap. — A katonai templom búcsúját szeptember 15-én tartják meg, ugyanazon a napon lesz az őszi vásár is. — A hatóság megtiltotta, hogy nyilvános helyeken, vagy magánlakásban nyitott ablaknál hallgassák külföldi rádióállomások propagandajellegű adásait.

Tetszhalott-jelöltek figyelmébe!



Az Egyesült Államokban, Covingtonban történt: Lillian Stikrod, egy igen gazdag özvegyasszony, miközben autójával uton volt, szívrohamot kapott s a legközelebbi orvos megállapította, hogy meghalt. A sofőr hazafelé indult a halottal, de azután utközben egy kis baleset történt: az országúton hatalmas tehencsorda jött szembe és néhány állat az autó szirénázásától megva-dult. Az egyik nekirentott a kocsinak és teljes erejéből meglökte. Erre a hátsó ülésen megszólalt a halott:

— Baptiste, a kárt maga fogja megfizetni!

A rémült sofőr eugrott a kocsirol s a megvadult tehének úgy megtáposták, hogy életveszélyesen megsebesült. Most már a »halott« asszony emelte alkalmazottját és szállította a legközelebbi kórhozhoz, aki megállapította, hogy a sofőr csakugyan és igazán meghalt.

Az történet utközben, hogy az asszony szívverése újból működni kezdett, a nő visszanyerte eszméletét, de nem szót a sofőrnek, mert félt, hogy a nagy iramban vezetett kocsit ijedtében nekiviszi valaminek. De a tehének kártevését már nem tudta szó nélkül elviselni.

A szuboticei gazdálkodók a Prizád gabonavásárlása ellen. Szuboticáról jelentik: Dr. Lipozenecsis László polgármestert tegnap a szuboticei gazdálkodók küldöttsége kereste fel és kérte, a polgármester járjon el, hogy buzájukat ne kényszerüljenek eladni a Prizádnak. Ugyanis a buzakészletek bejelentése alka mával a városházán azonnal kötelezvényt irattak alá a gazdálkodókkal, hogy feleslegüket eladják a Prizádnak. A polgármester megígérte, hogy az ügyben eljár az illetékeseknél. A gabonakészletek bejelentésének határideje egyébként Szubotícán szeptember 14.

RUMBACH GYÖRGY, A VÉR-NAGYBIRTOKOS. Különös jubileum volt a minap a Freiburg melletti Reuteban: Rumbach Györggy reutei lakos 300-szor bocsátotta rendelkezésre vért s a vértömlesztések során összesen 120 liter vérral segített embertársain. Rumbach vére minden vércsoporthoz tartozó egyén számára alkalmas s szervezete oly gyorsan pótolja a veszteséget, hogy több ízben ugyanazon a napon kétszer is adhatta vért átömlesztés céljára.

Üdvözet. A Reggeli Újság utján küldik üdvözlőket családjuknak, ismerőseiknek Molra: Patyi Béla, Gajdos István, Lakatos Dávid, Szöke János, Muzslai András, Fodor Antal, Halász Sándor, Madarász Károly, Nagy István, Oláh Péter, Szabó Pál, Szabadi István, Czapar János, Bózsó Péter, Nyerges Mihály, Nagy Mihály (kikindai), Kormos Károly, Moholi Mátyás, Szabó Sándor, Édes G. Ferenc, Fülöp András, Aranyos István, Czelik József, Urbán Péter, Takács Lajos, Erdélyi Gusztáv, Dávid Lajos, Tóth István, Ábrahám István, Tripolszki Sándor, Torma József, Berecz Pál, Juhász Sándor, Lehoczki Rudolf, Szöke Károly, Faragó Gábor, Domány Péter, Györi Pál, Bazzó István, Blaskovics Lajos, Blaskovics Vilmos, Zéltly István, László Ferenc, Cvitkó Gyula, Szokolai Lajos, Dömötör István, Bekés Mátyás, Zavarkó István, Bozsa Antal és Becskei Imre.

Marsall-csillagot viselnek a szovjet tábornokok. Moszkvából jelentik: Marsall-csillagot vezettek be a tábornoki rang jelzésére a szovjet hadseregben. A csillagot a legfelsőbb szovjet tanács elnöksége külön okmány kíséretében nyújtja át a Szovjetunió tábornagyainak. A marsall-csillag ötagu, tömör aranyból van, átmérője 4.5 centiméter. A közepén egy másik csillag van és ezen patina alapon értékes brilliánsok vannak. Az aranycsillag sarkain ezenkívül öt másik nagy brilliáns van. A marsall-csillagot széles vörös szalagon a mellen viselik.

Dr. Nojesek Géza fogorvos utazásáról hazaérkezett és rendelését megkezdte. Szubotica, Krupezevicsa utca 2.

Légiriadó idején adományozott kitüntetést az angol király. Londonból jelentik: Tegnap délelőtt a londoni királyi palotában a király három tiszvának átnyújtotta a legnagyobb angol hadikitüntetést, a Viktória keresztet. Az audencia előtt felőrával megharantak a légiriadók szirénái, de a király kifejezett kívánságára változatlan rendben és időpontban folyt le a kitüntetési kihallgatás.

Villanyos motorokat, rádiókat és villanyos jégszekrényeket javít garanciával: Gelb, Noviszád, Kralya Petra II. 23.

Bordatörés... tyuktolvajlás... buzalepás... A noviszádi törvényszék egyesbírája három kisebb ügyben folytatta le a tárgyalást és hozott ítéletet. Rájics Tódor sztarifutogi harmonikás azért került a bíróság elé, mert régi haragosát, Krsztics Tásztól veszekedés közben egy féltéglával úgy megütötte, hogy a szerencsétlen embernek eltörtött hét bordája. A bíróság a harcias harmonikást négyhavai szigorított fogházra ítélte. — Miskov Gyóka obrováci földműves ezévi tavaszán Radivojkov Vlasza obrováci gazdálkodó udvaráról ellopott négy tyukot. A bíróság emiatt háromhavai szigorított fogházra sujtotta. — Tatic Milivoj bácskogradistai földműves ezévi február 26-án belopozott Bajazetov Gyóka bácskogradistai üzletbe és elvitt 26 kilo búzát Tatic a törvényszéki tárgyaláson azzal védekezett, hogy a lopást beszámíthatatlanságig ittas állapotban követte el. A bíróság ezt figyeembe vette és 60 nap fogházra ítélte.

Néhány cseppnyi »Növényharmat« Szájvizének ad tartalmat!

Szolnokon elkészült a Magyarország legmodernebb vasúti felüjárója. Szolnokot kedvező fődrázi helyzete hatalmas vasúti gócponttá fejlesztette, az óriási vasútforgalom viszont akadályozta a közúti forgalmat. A nap huszonegy órájából 10—12 órán át levo'tak eresztve a vasúti sorompók, úgy, hogy az autóknak és szekereknek addig kellett vesztegelniük, míg ismét szabad lett az út. A kereskedelmi minisztérium megépítette most a szolnoki vasúti felüjárót a forgalom zavartalanra tételére. Szolnok most az ország legmodernebb ilyen természetű vasbetonépítményét mondhatja magáénak, amely potnosan félmillió pengőjébe került az államnak, ehhez Szolnok városa 50.000 pengővel járult. Az átjáró hossza 570 m.

ITT A TAXI-KERÉKPÁR. Érdemes újítást honosítottak meg a kopenhágai taxisofo'rok, miután a benzinerejü bérautókat nem járathatták tovább a dán főváros utcáin. Az ujszerű közlekedési eszköz a mellékkocsival ellátott kerékpár, amelynek a kormányrudjára taxamétert szereltek fel. Az utas az oldalkocsiban foglal helyet, míg a »sofőr« a kerékpár nyergében ül és lábbal hajtja motor helyett az új járművet, mely taxikerékpár néven ismeretes Dániában s máris nagyon népszerű.

Öngyilkosság Novisóvn. Zeiler Katarina 71 éves novisóvi asszony vasárnap délután házának éléskamrájában felakasztotta magát és mire rátaláltak, már ha'ott volt. Tettét idegbetegsége miatt követte el.

Keresztzentelés Szubotícán. Szuboticáról jelentik: A szuboticei Szent Rokus templom előtt vasárnap délután szentelték fel azt az új keresztet, amelyet Dulics Máté földbirtokos állított fel. A keresztzentelést Rájics Blásko pápai prelátus vezette.

Lopás egy temerini szálláson. János György temerini gazdálkodó tanujára távollétében to'vajok hatoltak be és elvittek több öltözet ruhát. A csendőrség hamarosan megállapította, hogy a lopást Klincs és Mijo bosznab'rók és Krsztics Száva sztariszváci szülöttek csavargók követték el. A lopott tárgyakat eladták az árát elitták. A csendőrség mindkettőjüket letartóztatta és beszállította a noviszádi törvényszék fogházába.

Női kabátok, fűzők, melltartók, kesztyűk és harisnyák szaküzlete: Fischer J. és Fia, Novi Sad, Trg Oslobođenja 2.

Emelkedik Budapest belföldi idegenforgalma. Budapestről jelentik: A Székesfővárosi Statisztikai Hivatal összehasonlító kimutatást közöl a múlt év és folyó év első öt hónapjának idegenforgalmáról. Ezekből az adatokból azt az öröndetes tényt állapíthatjuk meg, hogy a külföldi látogatók számának csökkenését nemcsak kiegyenlítette, de felül is haladta a belföldről Budapestre érkezett látogatók száma. A statisztika csak a szállodákban és pansiókban megszállt idegeneket mutatja ki. A számadatok szerint 1939. év első öt hónapjában belföldről, az utóállamokból és külföldről együttvéve 105.674 látogató érkezett Budapestre, az idei év ugyanezen időszakában pedig 111.527, vagyis 5853 személlyel több. A két időszak adatainak egybevetése azt mutatja, hogy a külföldiek száma 31.008-ról 20.693-ra, az utóállamokból érkezőké 9516-ról 8715-re csökkent, ezzel szemben a belföldieké 65.150-ről 82.119-re emelkedett.

Iskolakönyvek az összes iskolák részére Iskolaszerek legjobb minőségben előnyösen szereshetők be KARDOS könyv és papírkereskedésben Noviszád Kr. Petra II. 25. — Poverenje tagja

A szuboticei Magyar Olvasókör rendkívüli választmányi ülése. Szuboticáról jelentik: A szuboticei Magyar Olvasókör ma, kedden este nyolc órakor rendkívüli választmányi ülést tart. Az ülésen a legutóbb kitűzött árlejts eredményét ismertetik.

IKERSORS

Mi az, mi történt magával, hogy így be van bugyolálva a feje, keze?

Az ikertestvérem az oka mindennek. Felbéreltem egy díjbirkózót, hogy verje el és a szerencsétlen tévedésből engem verj el.

Szedlacsek Lajos művészete

A noviszádi magyar egyesületek ifjusága szombaton este rendezte harmadik műsoros estjét a telepi árvizkárosult gyermekek felségélyezésére érdekében. Minden egyesület ifjusága szerepelt a műsoron. Vidám tréfák, énekszámok és szavaltatok váltakoztak egymással. Külön élmény volt Petőfi Sándor: Falu végén kurta kocsmá című költeményének dramatizált bemutatása a Daloskör ifjusága részéről. Az egyfelvonásos nagy és megérdemelt sikert aratott.

Az est műsorának messze kiemelkedő része Szedlacsek Lajos zenetanár-hegedűművész fellépte volt.

Szedlacsek Lajos ritkán szerepel hegedűjével a nagyközönség előtt, pedig ezzel olyan művészi élménytől foszt meg bennünket, ami csak nagynéha juthat osztályrészünkül. Szedlacsek Lajos tökéletes ura hegedűjének, szenvedélye ilyenkor elragadja és egyedül vonójának élve, olyan mesteri tehnikával, mely átérzéssel játszik, hogy mindenkit szinte belekapcsol játéka varázsába, amely alól senki sem tudja magát kivonni. Kubelik, Sarasate és Paganini szerzeményeit adta elő utolerhetetlen virtuozitással és egyedülálló tehetséggel. Szedlacsek Lajos szombatester vendégjátéka ismét feledhetetlen estét szerzett számunkra, amiért csak köszönettel adózhatunk neki.

Az egyetközi ifjusági este közönsége a műsor lepergése után a hajnali órákig maradt együtt a legjobb hangulatban.



Rákóczi szülőházából nemzeti zarándokhely és muzeum lesz. Budapestről jelentik: Sátoraljaújhegytől néhány kilométernyire, a volt cseh megszállott területen fekszik Borsi község, amelynek egyik monumentális kasétyeszerű épületében látta meg a napvilágot II. Rákóczi Ferenc 1667. március 27-én. A zempléni vármegyeház ablakaiból láthatjuk is ezt a hatalmas kúriát, amelynek teteje világoszöld zindely, a falai pedig piros színben játszadoznak. A cseh uralom alatt a Rákóczi-ház pusztulásnak indult gazdasági majom volt. Bornemissza Miklós Zemplén vármegye alispánja, lelkes mozgalmat indított, hogy II. Rákóczi Ferenc szülőházát újjáépítsék nemzeti zarándokhelyé és muzeumot rendezzenek be benne. Az alispán már részben renováltatta a hatalmas kastélyt, de sajnos még nem áll rendelkezésre elegendő összeg. Ezért Zemplén vármegye közönsége még további 40.000 pengőt szavazott meg a Rákóczi-ház helyreállítására, melynek összes költségeit a Műemlékek Országos Bizottságának szakértője 120.000 pengőben állapította meg és erenézve legelsősorban az összes magyar vármegyét kérte föl támogatásra az alispán; már eddig is mindenütt a legnagyobb megértésre és lelkes támogatásra talált. A várkastély IV. Béla király idejében épült. Az a cél, hogy itt Rákóczi-muzeumot létesítsenek, amely magában foglalja az ország összes városi és vármegyei törvényhatóságai által felajánlott Rákóczi-éremeket, emlékiratokat, metszeteket, stb.

**ZENE FILM SZÍNHÁZ
MŰVELŐDÉS
MŰVESZET IRODALOM**

Mit szeret a noviszádi színházlátogató közönség?

Az elmúlt husz esztendő alatt a népszínműveknek és operetteknek volt a legnagyobb sikerük

Noviszád műkedvelésének az elmúlt husz évről összeállított statisztikája azt mutatja, hogy a közönség a legnagyobb szeretettel a népszínműveket és operetteket karolta fel. A népszínművek állanak lelkiileg legközelebb közönségünkhöz, az operettek pedig szórakoztatják, nevetetik őket és így ezáltal vonz közönséget.

Ezért kell nagyon szerencsésnek találjunk Keresztesi Sándor szövegíró és Jancsuskó Gábor zeneszerző legújabb darabját, amelynek »Göre Gábor elindul« címet adtak. A darabban van népszínmű, de van operett is, úgy, hogy mindkét műfaj hívei megtalálhatják azt a darabban, ami izlésüknek a legjobban megfelel. Göre Gábor amúgy is olyan kedvelt figurája a magyar közönségnek, hogy mindenki szívesen olvassa történetét és mindenki örömmel néz végig minden olyan előadást, ami bármilyen vonatkozásban is áll vele. Ezt a népszerűségét még fokozza majd a Daloskör vasárnap esti előadása. A »Göre Gábor elindul...« című zenés érekes játék Lepénden

Göre Gábor falujában indul meg, hogy Amerikán keresztül visszatérjen ismét Lepéndre és ott nyerjen boldog befejezést.

A legjobb noviszádi műkedvelők mellett Weiss Magda a beográdi volt magyar színház tagja vendégként szerepel a darabban és igazán kedves, hálás szerepet kapott. Keresztesi Sándor, akit mint kitűnő rendezőt és tehetséges színészt ismerünk meg, most szerzőként is bemutatkozik majd, mégpedig remélhetőleg éppen olyan sikerrel, amit mint színész-rendező már elért. Rajtuk kívül a legjobb nevek szerepelnek a színlapon, úgyhogy e tekintetben nem éri csalódás a közönséget.

A Daloskör vasárnap este nyolcórától kezdettel mutatja be a darabot, amelyre a jegyelővétel Ábrahám János könyvkereskedésében és a Daloskör otthonában már megkezdődött. Jegyek 25, 20, 15 és 10 dináros árban kaphatók. Tekintve, hogy a vasárnap esti előadás iránt nagy az érdeklődés, ajánlatos a jegyeket minél előbb beszerezni az elővételi helyeken.



Mi újság a filmvilágban?

Csokonai »Dorottya«-jából film készül. A magyar filmgyártás kiviteli lehetőségei, jövedelmeinek megnagyobbodása a pesti filmstúdiókat nemesebb tervekre ösztönzi. A magyar irodalom örök értékeihez fordulnak és a kimagasló termékek filmre vitelével a megnagyobbodott számú filmközönségben a magyar klasszicizmus iránti érdeklődést fokozzák. Kétségtelenül egyik legfigyelemreméltóbb elgondolás valósul meg azzal, hogy Csokonai Vitéz Mihály »Dorottya« című kómikus époszát most vizik filmre. Kováts Attila, egyjónévű pesti újságíró készítette el a szöveggönyvet, amelyhez régi, magyar motívumú népdalok simulnak. A szöveggönyvben hűen a kómikus époszhoz

a címszereplő Dorottya csodálatosan megifjodik és megszépül.

Dayka Margit alakítja a főszerepet, aki ritka filmszereplései után, nagy szeretettel és elmélyedéssel áll naponta a Jupiter lámpák elé.

Megérkezett Budapestre az »Elfújta a szél«. Már a magyar filmcenzura előtt fekszik a világ leghosszabb, egy műsor keretében bemutatandó filmje, az »Elfújta a szél«, amelyről már több ízben mondhatunk el itt egy és mást. A Margaret Mitchell nagy regénye nyomán készült hollywoodi film tulajdonképpen játszasi ideje 220 perc, tehát csaknem három és háromnegyed óra, de csak akkor, ha azt szünet nélkül játsszák. Newyorkban például szünet nélkül játszották, illetve a közönség némi felüldítésére, közben

az elengedhetetlen filmhíradó újdonságait forgatták. Így az előadás négy órát vett igénybe. Budapesti filmszakértők megállapították, hogyha a filmből kihuznak legalább egy órát, akkor az a film kerek meséjét nem érinti. Angliában is ily rövidítéssel került sorra. Budapest azonban nem szereti a huzást és dicséretreméltóan követni kívánja az amerikai példát. Megkísérli tehát

két héten át a teljes filmet színházhozni.

minden rövidítés nélkül. Ez azonban csak úgy válik lehetségessé, ha a helyarákat felemelik, ami máltányos is, mert hiszen az üzemműködés kétszeres. A pesti közönség vállalni fogja ezt az áldozatot, hogy ezzel a filmóriással csorbítatlanul ismerkedhessen meg. Két héten, a film rendezési helyarákkal, az egyórás rövidítéssel kerülne bemutatásra.

Ujra filmet készítettek Puskin »Postamester« című halhatatlan novellájából. Valaha néma filmeket láttunk. Amerikaiak készítették, de még azok sem tudták az örök novella melankóliájától eltépődni. Most Turjanszky, a Párisba telepedett orosz rendező újra elkészítette és a címszerepet Harry Baur eljátszotta. Egy írószenének, egy csodás talentum rendezőnek és egy nagy színésznek közös munkájából újra tökéletes, mély filmélmény fakadt belőle. Anynyi szláv bánat, művészi finomság, irói, rendezői és játékbéli tökéletesség huzódik meg ebben a filmben, hogy bátran azt lehet mondani: a

dicsőségekben olyan gazdag francia filmgyártás is

a legihletettebb pillanataiban tudott ily alkotást adni.

A mesét mindenki ismeri. Röviden ennyi: Egy cári hadnagy megszökteti a postamester csodaszzerű leányát és az apa, szorongó érzésében arcul üti a szöktető Minszky hadnagyot.

Ez az arculütés, ez az egyetlen pillanat lélekelemzőknek, festőknek, de főképpen színészeknek valóságos tanulmány lehetne. A fojtogató elkeseredés, ami ebben a pillanatban teté váltódik, olyan színészi erővel tárul a néző elé, ami Harry Baur anynyi dicsőségben gazdag filmszínészi pályájának legmagasabb pillanata! S a fényképezés? Csupa pasztell, álmofinom munka. Turjanszky művészi álmai.

Az elmúlt amerikai filmidény legnagyobb filmsikeri. Az amerikai filmidény július 15-vel lezárult. Az új szezon majd november elsején kezdődik. Ezt a nagy szünetet azonban a filmvilág nem hagyja kiaknázatlanul. Mindent elkövet a közönség érdeklődésének megtartására. A legnagyobb filmfolyóirat a »Motion Picture Herald« például előbb sztárversenyt rendezett, majd azt állapította meg, ki csinálta az elmúlt szezonban a legjobb üzletet? A sztárversenyt, mint már megirtuk,

Mickey Ronney nyerte.

Most azonban megállapítást nyert az is, hogy az ő filmjeivel kerestek a legtöbbet. Az első helyen vezet ugyanis az »Az ifju Edison«, amelyet a nagy feltaláló szomorú ifjukoráról — újságkihordó, utcai lámpagyújtogató volt — vettek fel, de rögtön utána megírt csak egy Mickey Ronney film következik, a »Nem gyerekjáték«.

A lista harmadik helyére szorult Tyrone Power, majd utána Spencer Tracy »Az asszony és az orvos« című filmjével, míg az ötödik helyre érkezett be a nem is olyan régen legelső filmsztár Clarke Gable »A pokol szigete« című filmmel.

Ezekután természetesen a jövő szezon nagy csillaga továbbra is a Kamasz Ronney.



A külföld nagy érdeklődése magyar szindarabok iránt. Budapestről jelentik: Az elmúlt évadban számos magyar darabot mutattak be a német színházak és ez az érdeklődés az elkövetkező évadra még nagyobb lesz. Németországban sokkal több a színház, mint bármelyik európai államban. Természetes tehát, hogy rendkívül sok darabra van szükségük. A magyar darabokban állandóan nagy a kereslet. — Olaszország most kötött le egy nemrégiben kibocsátott magyar filmet, melynek a címe »Magdát kicsapják«. Vaszary János »Angyalt vettem feleségül« c. vigjátéka sorra hódítja az olasz városokat. Lánca Margit visszatért Olaszországba és újra ő játssza a női főszerepet. — A bécsi Josefstaedter színházban szintén Vaszary darabot adnak elő. — Rigában is játszanak magyar operettet. A Nemzeti Bank utján e héten juttattak át egy összeget tantiem címen. — Helsinkiben, a finn fővárosban, legközelebb három magyar darabot fognak játszani.

A közigazgatási bíróság elvi jelentőségű döntése

a szentai városi nyugdíjasok drágasági pótlékának ügyében

Szentáról jelentik: Szentá város nyugdíjasai mozgalmat indítottak, hogy részükre a város 1935 október 1-től visszamenőleg fizesse ki azt a drágasági pótlékot, amit az állami nyugdíjasokra nézve az 1935 évi szeptember 19-én kiadott 3760 számú pénzügyminiszeri rendelet megállapított.

A város a követeléssel szemben arra az alápontra helyezkedett, hogy a városi nyugdíjasok követelése nélkülöz minden jogalapot ezért ellene volt a követelés teljesítésének, mert nézete szerint az állami nyugdíjasokra kiadott rendelet nem bír joghatállyal a városi nyugdíjasokra, miután a városi nyugdíjasok nyugdíjijelentményét s így a drágasági pótlékukat is a városi szabályrendelet szabályozza. Kereszturi Károly nyugalmazott városi számvevő volt az első, aki igénye elismerése céljából

keresetet indított a város ellen a beográdi közigazgatási bíróságnál.

Érthető várakozással néztek az érdekeltek a döntés elé, annál is inkább, mert ez csak próbaper volt s amennyiben a felperes jogát elismerték volna, úgy a város kénytelen lett volna közel 3 millió dinárt visszamenőleg kifizetni nyugdíjasainak.

Kereszturi keresetére most hozta meg a közigazgatási bíróság elvi ítéletét, mellyel Kereszturi Károly keresetét elutasította s az

ítélet indoklásában megállapította, hogy az állami nyugdíjasok drágasági pótlék megállapítására vonatkozó 3760/1935 számú rendeletet külön törvényes rendelkezés és utasítás hiányában

nem lehet kiterjeszteni és alkalmazni a városi nyugdíjasokra, mert azok nyugdíjijelentményét saját városi szabályrendeletük szabályozza.

A rendelkezés tekintetében pedig egyedül irányadó az a szabályrendelet, amely az illető városi alkalmazott nyugdíjaztatása idejében volt érvényben.

A most meghozott elvi jelentőségű ítélet egyben eldönti azt a vitás kérdést is, hogy az állami nyugdíjasok drágasági pótléka tárgyában kiadott 3760/1935 évi rendeletet nem lehet alkalmazni a városi nyugdíjasokra a városokról szóló törvény 104. §-a alapján sem, mint ahogyan azt a nyugdíjasok gondolták és hitték, mert a városokról szóló törvény 100. §-a értelmében a régi városi szabályrendeletek mindaddig érvényben maradnak, míg a városok a belügyminiszer rendelete folytán újabb szabályrendeletet, illetve nyugdíjszabályrendeletet nem hoznak.

Ezzel az ítélettel tehát eldőlt a város és nyugdíjasok között felmerült nagy vita. Az ítélet eredménye alapján tehát most már aláírták a városnál a kívánt nyilatkozatokat még azok a nyugdíjasok is, akik eddig a perek megindítását faszírozták s így mindazok megkapják 1939 évi április 1-től visszamenőleg a 10% drágaságipótlék különbözetet, akik a kívánt nyilatkozatot aláírták, vagy aláírják.

Szenta város képviselőtestülete ugyanis időközben határozatot hozott, hogy kötelező törvényes intézkedés nélkül is 1939 április 1-től kezdődőleg és visszamenőleg megadja és felemeli 10%-kal a városi nyugdíjasoknak a drágasági pótlékot — tekintet nélkül arra, hogy mikor lettek nyugdíjazva és mily díjszabályzat alapján —, ha aláírják a nyilatkozatot, hogy nem pereskednek a várossal s nem követelnek visszamenőleg a várostól semmit.

Az ügy illetén fordulata után most már sorban jelentkeznek nyilatkozat aláírás végett azok a városi nyugdíjasok is, akik eddig az aláírást megtagadták, mert különben nem kapnák meg a 10% drágaságipótlék különbözetet.

Rekordlátogatófótság és rekordforgalom a budapesti őszi Lakberendezési Vásáron

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt nyitotta meg Varga József kereskedelmi miniszter ünnepélyes keretek között az idei őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt. Már a megnyitáskor is feltűnt, hogy milyen hatalmas érdeklődés nyilvánul meg az idei Vásár iránt, hiszen már az első órákban is megtelt a kiállítás óriási területé, főként vidéki és külföldi látogatókkal, akik láthatóan nagy örömmel fogadták a rengeteg árucikket, a sok látványos attrakciót és a valóban megfizethető olcsóságot. Nincs is semmi csodálkozónivaló azon, hogy a vásár megnyitása óta is minden napon újabb

rekordot ér el a látogatófótság és a forgalom.

Mutatja az egyre növekvő érdeklődést az is, hogy a vásárigazolványok elárúsítóhelyei egyre újabb meg újabb igazolványokat igényelnek táviratilag. Persze min-

denki nagy hasznát látja a kedvezményeknek, amelyeket a vásárigazolvány tulajdonosa élvez és így érthető, hogy aki csak teheti, mindenki Budapestre utazik mostan. Vásárigazolványt bárki szerezhethet magának minden magyar külképviseleti hatóságnál, ára személynként 5 pengőnek megfelelő valuta. Az utazási kedvezmény úgy a jugoszláv, mint a magyar vasúton 50%. A vásárigazolvány tulajdonosa soronkívül díjtalan vízumot kap. Az autón vagy motorkerékpáron érkezők kérjenek külön igazolványt, amelynek ellenében a már említett kedvezményeken felül a magyar határállomáson még megfelelő mennyiségű benzint vásárlására szóó jegyeket is kapnak. A tudnivalókról és a kedvezményekről egyébként részletes tájékoztatót ad a vásárigazolvány, még pedig kinek-kinek saját anyanyelvén.

Az idei őszi Vásár szeptember 16-án este 7 órakor zárul.

— Ennivaló kis tyúk! — gondolta magában. — Jó lesz addig, amíg előkelő barátnőre tehetek szert!

Az volt a legforróbb óhajta, hogy valamelyik ünnepelt színésznő kegyeivel dicsekedhessenek.

— Oh, asszonyom, az én érdeklődésem egészen önzetlen. Magam is nagy nyomorban nőttem föl, ismerem a szegénység iszonyu csapását. Ha ön az én szomorú gyerekkorom történetét meghallaná...

Keserűen összeszorította az ajkát s elfordította a fejét.

Az asszonyka részvételt nézett föl a nyúlánk, magas, szép fiatalemberre.

— Milyen nemesszívű... — dobogott meg a szíve. — S szegény, mennyit szenvedett!

Félix már megint hozzáfordult s jószágos mosollyal folytatta:

— Bocsásson meg, hogy magamról beszéltem. Hiszen önökről van szó! ... De asszonyom, ime itt a kocsim: ülünk föl, ugy kényelmesebben beszélhetünk. Kihajtatunk a viztoronyig, meg vissza s addigra már tisztában is leszünk a tennivalókkal. Parancsoljon, asszonyom.

Intett a kocsinak, amely megállt a gyalogjáró szélén s udvariasan kinyitotta a fiáker ajtaját.

A kis nő habozott egy pillanatig, de aztán beszállt a kocsiába.

Eszébe jutott az ügyvéd embertelensége, az árverés! Mily örömet volna, ha azzal a hírrel térhetne haza, hogy sikerült... a veszedelmet.



Izgalmas történet a száz év előtti Budapest mélységeiből

»A bűnösök meglakolnak, a jók elveszik jutalmukat.«

(165)

Félix is beült a kocsiába s amíg az parancsa szerint elindult a Városliget felé, résztvevő hangon így szólt szép utitársához:

— Nem akarom önt megsérteni, asszonyom, azzal, hogy magam ajánljam föl önöknek a szükséges összeget...

Az asszony tiltakozó mozdulattal tett.

— Oh, ne féljen, más megoldást tudok, ami önöknek is megfelelő lesz. Mennyi a tartozásuk?

— Kilencszáz forint.

— S ebből már törlesztettek valamit?

— Az uram fizetéséből, ami mindössze nyolcvan forint, negyven pengő megy havonta bírói letétre, mert két végrehajtás volt ellenünk. Már tíz hónap óta tart ez a borzasztó állapot. Kisfiunk most beteg, pénz kell orvosra, patikára... már mindenünket eladogattam, zálogba tettem...

Félix örömmel hallgatta a nő szavait.

— Mennél nagyobb a szükség, annál könnyebben érek cél! — örvendezett magában.

— Tehát a kiencszáz forintra négyszázat már kifizettek. Marad még ötszáz és a költségek, meg a kamatok.

— Ó hiszen az a borzasztó, a költségek. Hiába fizettük le a négyszáz forintot: éppen most mondta az ügyvéd, hogy az új költségek csaknem annyit tesznek ki. Micsoda törlesztés az, amelynek mindig utána szalad a költség!

— Asszonyom, úgy látom, az elintézésnek itt egyetlen módja van. Önök fölveszik azt a pénzt, amivel tartoznak, az én bankáromtól, kölcsön s kifizetik Vércse doktort az utolsó fillérig. A pénzzel aztán a banknak tartoznak, tisztességes kamattal. Lassanként letörlesztjük majd, mondjuk havi husz pengővel. Jó lesz így?

— Az asszony arcán örömrózsák gyultak ki.

— Igaz volna? — Lehetséges

volna? — rebegte hálatalt hangon. — Ó, uram, ön valóságos jötevőnk lesz, ha ezt a dolgot nyélbeüti.

A kocsi már visszafelé fordult. — Hol lakik ön? — kérdezte Félix. — Hazaviszem.

Karkötő aranyórájára pillantott. Az asszony érdeklődéssel nézte a szép órát a fiatalember fehér csuklóján.

Akkor a férfiak még nem hordtak eféle órákat.

— Mily nemes és mily előkelő ifju! — gondolta áhitattal magában.

— Budán lakunk a Vizivárosban. Az uram a Várban, az állami nyomdában van alkalmazva. Fűredinek hívják. Fűredi János.

— S ön? Mi az ön neve? Hiszen még nem is tudom az én kis barátnőm keresztnevét.

— Ó nekem nagyon csunya nevem van. Verának hívják.

— Nos, édes Verácska, remélem, jóbarátok leszünk! — mondotta tréfás, pajtáskodó hangon Félix.

Az asszony a fejével bólintott, de kissé elhúzódott Félixától.

A szemfüles ifju ezt rögtön észrevette s bánatos, lemondó hangon folytatta:

— Ó csak lelki barátságra gondolok, ne féljen tőlem! Rég tul vagyok már a szerelmen.

Fölsőhajtott.

— Én azok közé tartozom, akik csak egyszer szeretnek életükben s már megkaptam a magamét: borzasztó csalódás ért.

E fordította a fejét s egy darabig szomorúan mészázott maga elé.

A kenyér története

Jugoszláviában ma kerül forgalomba a másnapos egységes kenyér. Ez alkalommal talán érdekes visszapillantást vetni, az imádságunkban is előforduló „mindennapi kenyér” történetére.

A legrégebbi kenyérmagvak a mérsékelt égöv alatt mindenkor a buza, a köles és az árpa voltak. Később jött hozzájuk a rozs. Még mielőtt az emberiség — ennek jó pár ezer esztendeje — kenyeret tudott volna sütni a kelő tésztaból, egyszerűen lapos szalagokat csinált a kenyérmagvak tésztaból és ezt a napon megszártotta. Ez a tészta sokszor magától megkelt, de mesterségesen kelteni nem tudták. A mai kenyértől annyiban különbözött, hogyha nem kelt meg, akkor a napon szárítás, vagy sütés után tészta lett belőle, amely szárítás után igen kemény lett, a férfiak pedig hosszú utjakra ezeket a kenyérszalagokat a testük köré csavarták és úgy vitték magukkal.

A kenyér titka lényegileg a tészta megkezelésében van. Mikroorganizmusok, amelyek a kovászban és az élesztőben keletkeznek, szénsavat képeznek, amely aztán a tésztát felmelegíti és puhítja. A tésztának nem szabad a szénsavat kiengednie, mert különben nem teljesíti kötelességét. Tehát ennek a tésztamasszának bizonyosfokú ellenállást kell mutatnia. A rizsben átalakuló fehérnyestestecskék a lisztben, okozzák a tészta megkezelését, úgy a buza, mint a rozsliszténél. A rozs csak Krisztus születése előtt 50 évvel került be Európába, de aztán északon a fő eleme lett és pedig különösen a germán országokban, míg a buza a délkeleti és a földközítengeri orszá-

gokban terjedt el. A tészta savanyítását a legrégebbi időkben az egyiptomiak találták ki.

A középkorban a kenyér nem volt mindennapi eledel, mert hiszen abban az időben a táplálkozás nem volt olyan kedvező, mint manapság és ha a római költők dicsérték is a gazdag emberek konyháját, a nép többsége mégis szerényen étkezett. A főtáplálék mindenkoron is a tészta maradt. A kenyér ezzel szemben különösen drága élelemnek számított és szegény, természetlen vidékeken luxust képezett. Csak ünnepeken és főleg vasárnapként sütötték és még a mai korban is egyes vidékeken csak nagy ünnepeken kerül kenyér az asztalra. A kenyeret, ha megsütötték, jól elhelyezték és hosszú ideig őrizték. A fiatal emberek, ha elhagyták a szülői házat, magukkal vitték a kenyeret, amely néha félévig is egyedüli táplálékukat képezte.

Az új kor kezdetén a kenyér mindjobban meghódítja a terepet és Luther Márton időiben Németországban már alapját képezi az élemezésnek. A kenyér készítését művészetnek tekintik már ekkor. A fejlődő városokban mindenütt péküzletekre találunk, ahová a vevőket kapu fölé aggatott perecekkel csalogatták. Nemsokára már a technika tésztaaminakon törte a fejét, de eleintén nem sok eredménnyel, mert még a múlt század végén is a tésztát lab-

A harmincéves háboruban hallottuk először azt a kitélt, hogy komisz kenyér. Ez nem azt jelentette,

hogy rossz kenyér, hanem azt, hogy katonai kommissiók csinálták és osztották szét a kenyeret. Így ez a név a katonaságnál a mai napig megmaradt.

A XVIII. században megkezdődött a pékmesterség finomodása. Igaz, hogy nem a falvakban, hanem inkább a városokban. Mert a falvakban még a községek intézték a kenyérsütést és nem egy községben ott van még ma is az ugynevezett községi sütőde, amely a lakosság kenyérgigényeit kielégíti, s ahol hetenként, vagy havonta az egyes családok a maguk sütését elvégzik. Ez a városok finomodó izlésének nem felelt meg és így keletkeztek a zsömlék, kiflik, perecek. Különösen német területeken a császárszömlé, amit fehér lisztből készítettek és péklegényekkel árusították az utcákon. Szokás, amely még a mai napig is megvan. Később a szakértők egy tévedés áldozatai lettek. Az őriési technika finomodásával annyira kiörölték a gabonát, hogy jóformán elvesztette vitamintartalmát és tápértékét; a korpát, amely tulajdonképpen a valóságos tápérték, állatokkal etették meg. Ezáltal a kenyérnek legfontosabb tápforrása elveszett. Kneipp Sebestyén wörishofeni plébános a múlt század közepén rámutatott erre az egészségtelen rendszerre és pacienseivel korpakegyeret etetett, ami által ezek csodálatos módon gyógyultak és híztek. Így aztán rájött az emberiség, hogy nem szabad teljesen kiörölni a gabonamagvakat, mert különben elvesztik tulajdonképpen tápértéküket és ami jó s érték bennük, az megsemmisül. Ezért aztán a németeknél és most már nálunk is, államilag rendszabályozzák az őrlést. Faluhelyen ez kevésbé fontos, mert

ott sokasem örömlék ki úgy a gabonát, hogy tápértéke elveszen.

Igy jutott az emberiség a helyes ősi táplálkozási módtól az ó- és középkor tévedésein keresztül vissza ahhoz a táplálkozási rendszerhez, amely az egyedüli helyes. Reméljük, hogy a kenyér célirányos elkészítésének szempontjai a jugoszlávai egységkenyérnél is érvényesülnek.

Bácskogradistén a kukorica-termes sem válja be a hozzáfűzött reményeket. A gradistei gazdák érdeke ödése a pár hét múlva kezdődő kukoricatörés felé fordult. A kalászosok gyenge termése, az elpusztult gyümölcs és szőlőtermés után most végigkötve a sárga és csörgővelű kukoricatörés, a szemelőnek az a gondolata támad, hogy a kukoricatermes majd helyrebillenti a megfingott mérleget. A száraz 2—3 méter magasak, sok száron van 2 cső is; átlagos nagyságuk 18—22 cm, de akad 24—26-os is. Elemi csapások: kőd, fagy, árvíz nem érik, csak a nyár utólián érte kisebb területeken jégverés; ez azonban a további fejlődésnek nem ártott. Sulvos és fejlett vámennyjű cső. — Deha lefejtjük a zöld takarót s szemügyre vesszük a minőséget: csőadás ér. Egy zöldabraknak leszdedett kocsiderék kukoricát megvizsgálva kint, hogy csak minden ötödik cső kifogástalanul hibamentes. A többi: üres csútk, üres foltokkal tarkított cső, félfejődésben megállt fonnnyadt szemek, vagy féregrakta csövek. Ez a pár hét, ami a kukoricatörésig még hátra van, az eddigi állapotokon már semmit sem változtat, hangoztatják az érdekeltektől gazdák.

Vera akaratlanul is elmosolyodott. — Nem látszik többnek huszonnégy évesnél s már tul van a szelmen!

De a szive mélyén meleg részvétet érzett a szegény fiu iránt, aki fiatal kora dacára annyit szenvedett és csalódott.

— Hány éves ön, asszonyom? — kérdezte ismét hozzá fordulva Félix. — Az ön korában még nem illetlenség ez a kérdés. Elmult már huszéves?

— Ó, bocsásson meg, Vera asszony, még be sem mutatkoztam, Béressy Félix vagyok... Egy szegény, szerencsétlen szép leány és egy báró fia... Törvénytelen gyermek... Ó az én átkozott életem!

Vera szive ezekkel a kiszámított szavakkal megkapta a kegyelem-döfést.

Nemcsak sokat szenvedett, nemcsak nemes lélek, hanem regényes származásu is! Természetes fia egy arisztokratának! Egész megjelenése azért oly előkelő!

Aztán csevegtek mindenféléről. Beszélgetés közben Félixnek alkalma volt elhelyezni még egy pársóhajtást s ilyenféle megjegyzéseket:

— Ó, ha a sors másként akarta volna! Ha ilyen becsületes úde lélek, ilyen drága, tiszta szív került volna az utamba!

Mikor a kocsi megállott a kis házikó előtt, Félix a bucsuzásakor így szólt Verához:

— Holnap délelőtt jöjjen el az ura az Angol királynő-szállóba,

az első emeleten, a 28-as szobában lakom. Vele aztán elintézzük a többit!

S tiszteletteljesen meghajolva Fürediné előtt, kezét csókolt neki. Az asszony biborpiros arccal síetett be az udvarra.

Félix mosolyogva ült a kocsiba s hajtattott a pesti oldalra vissza.

— Három nap alatt karjaim köze omlik a kicsike! — jós'ota magának önelégülten.

Amikor az Angol királynő előtt kifizette a kocsit s belépett az előcsarnokba, így szólt a portáshoz: — Ön lesz holnap délelőtt is szolgálatban, ugye? Igen? Nos, egy fiatalasszony fog keresni, legyen szives fölirányítani hozzám, üz'eti ügyről van szó...

Ez a szépreményü Mallóry-csemete, aki huszonnégy éves korában már romlott volt a lelke legmélyéig. — Vércse ügyvédnek volt a nevelt gyermeke.

Az ismeretlen származásu ügyvéd egyetemi hallgató korában a Lämpassy-irodában irnokoskodott.

A tisztességnek és a becsületnek ebben az iskolájában, ahol Rácz Ferenc és Róka, majd Artur vált az ügyvédi kar érdemes és jeles tagjává, ez a nyomoréklelkü ember folyton csak leselkedett, kémlelt és már előre klienseket szerzett.

Nevette azokat a tisztas férfiakat, akik csak becsületes ügyeket vállaltak föl: ő hamar rájött arra, hogy a kérés és gyanú üzletek, megfelelő jogi alátámasztás-

sal, sokszor busásabban jövedelmeznek.

Mikor önállósította magát s eljött az a várva várt pillanat, hogy a dohányutcai bérház második emeletén végre kibiggyeszthette a cégtábláját, ugyanannyit jelentett ez a gyanutlan Budapestre nézve, mintha egy őriási mérges pók feszítette volna ki a hálóját azok megfogására, akik valahogyan a törvény elé voltak kerülendők, mint peres felek, vagy gyanúsítottak.

Ő nem a bíróságok folyosóin fogdosta a feleket, mint más éhenkórász kartársai. Ő az ingatlanáruházások, a halálesetek, házasságkötések, végrehajtások, a sajtópörök, a szerencsétlenségek és bukások nyilvántartója és vámszedője volt. Megvásárolt követeléseket és irgalmatlanul kiszípolyozta és tönkretette a karmai közé kaparintott áldozatokat. Ott álalkodott a zálogházak környékén s további kölcsönöket adott a zálogcédulákra, vagy egyszer kifizette a kamatokat, hogy aztán szöröstül-böröstül elnyelje a martalékokat.

A nyomorból, a szerencsétlenségéből élt, úgyhogy megnövelte és betetőzte azt.

Végre elég módosnak érezte magát, hogy saját háztartást rendezzen be.

Gazdasszonyt akart fölfogadni, fiatal asszonyt, aki minden igényét kielégíti.

Igy került hozzá Béresi Kati, amikor Mallóry...

sirho'tban eltemették.

A fiatal anya inkább o'csóbban vállalta a szolgálatot, csakhogy fiát is magával vihesse az ügyvédhez, abba a kis sötét kamrába, amelyet lakásul kijelöltek.

Félix vásott, nyugós, arcátlan kölyök volt.

Hamar hazudott, színlelt, árulkodott. Házbeli gyermekpajtásai mulatságát, hacsak tehetette, megrontotta s gyönyörködött a kicsinyek könnyeiben; hat éves korában már csalásokat követett el és ellopott, amit csak lehetett.

Vércse hamar észrevette a gyermek gonosz tulajdonságait és gúnyos érdeklődéssel figyelte fejlődését.

Félicet majomszeretettel bálványozta az anyja s már kisgyerek korában lelkebe csöptette előkelő és tragikus születésének tudatát és fényes jövőről álmodozva, lángoló vágyakat ébresztett benne.

A serdülő fiu éles szemmel nézett szét környezetében. Láta, hogy dr. Vércse mily erőszakosan és mily kegyetlenül szerzi a pénzt. Nem egyszer a közelben álalkodott, mikor a kétségbeesett, tönkretett emberek rákiabáltak, toronragadták és leteperték. Az is megtörtént, hogy az agyonzaklatott fél pisztolyt szegzett vámpírja fejének, de az utolsó pillanatban meggondolta magát s maga ellen fordítván a fegyvert, az ügyvédé helyett a saját agyvelejét loccsantotta szét.

1940. A szer...
Időjárás...
Jelent a...
és...
Ha torább...
idő marad...
Az árdre...
hírekke...
Szeptembe...
mezőgazdasá...
érik be a k...
szilva és ma...
sütéses me...
temberi ter...
idén az ar...
volt és a t...
következmé...
náros kuko...
lően 20-22...
a legközvet...
a szeptemb...
A hónap...
vo'ak vala...
egy hete n...
dünk és ez...
tós is volt...
ben előseg...
korrépat...
lő és egyé...
Különösen...
fontosak a...
így teljese...
lehetősen...
tekintetbe...
Ha szer...
marad...
A közöns...
könnyebb...
azt a remé...
tani árák...
magasak...
emelkedni...
emelésre...
tében em...
zsrít, teje...
lehető...
szerint jó...
nem kel...
Sajnos az...
kukoricá...
nek meg...
arat, mert...
ricához. E...
nek taval...
tudják ho...
nem kérh...
A fogya...
figyeli eg...
pedig vár...
illetékes...
korcával...
bi fontos

A szeptemberi meleg időjárás súlyos csapást jelent az áruhalmozókra és uzsorásokra

Ha továbbra is ilyen meleg, száraz idő marad, kitűnő lesz a kukorica — Az árditárolók még mindig rém-népekkel ijesztik a közönséget

Szeptember hónapja igen fontos a mezőgazdaság szempontjából. Ekkor érkezik be a kukorica, cukorrépa, szőlő, és más gyümölcs, ha tehát nap-száraz és meleg idő van, akkor a szeptemberi termés mindig jó lesz. Az idén az aratás meglehetősen gyenge volt és a tavalyi rossz kukoricatermés volt és a tavalyi rossz kukoricatermés következményeit fizetjük meg 400 di-következményeit fizetjük meg 400 di-náros kukoricával és ennek megfelelően 20—22 dináros zsirral, mindenképpen 20—22 dináros zsirral, mindenképpen a legkövetlenebbül érint, hogy milyen a szeptemberi időjárás.

A hónap első napjai ugyan nem voltak valami kedvezőek, de most már egy hete meleg, száraz napokra ébredünk és ez a szép idő mindaddig tartós is volt. A nap melege nagy mértékben elősegíti a kukorica beérését, a cukorrépát hasonlóan és fokozza a szőlő és egyéb gyümölcstermés minőségét. Különösen a kukorica szempontjából fontosak a száraz meleg napok, mert így teljesen beérik a kukorica és meglehetősen száraz is lesz, úgy, hogy tekintetben sem lesz panasz.

Ha szeptember végéig ilyen idő marad, akkor elsőrendű kukorica-termésünk lesz.

A közönség természetesen nagy megkönnyebbüléssel látja a jó időt, amely azt a reményt kelti benne, hogy a mostani árak, amelyek már amúgy is túl magasak, nem fognak még tovább emelkedni, mert nem lesz ok az ár-emelésre. A kukorica hiány következtében emeltek eddig mindent: húst, zsírt, tejet, tojást, mindent, amit csak lehetett. Most, hogy minden remény szerint jó termést hoz a kukorica nem kellene megengedni a további ár-emeléseket.

Sajnos azok, akik sertéseiket tavalyi kukoricával kezdték hizlalni, kénytelenek megfizetni a négyszáz dináros árat, mert másként nem jutnak kukoricához. Ezt használják ki azok, akiknek tavalyi kukoricájuk még van, mert tudják, hogy három hét múlva már nem kérhetnek ilyen uzsorárat.

A fogyasztó közönség most aggódva figyel egyrészt az időjárást, másrészt pedig várja, hogy lesz-e elég erély az illetékesekben megakadályozni a kukoricával és ezzel kapcsolatosan a többi fontos élelmiszerrrel való üzérkedést.

««(IIII)»»»

Adótárgyalások Noviszádon. A noviszádi adófelszámolási bizottság szeptember 14-én a berautósok, bérkocsisok és talygások adóját, szeptember 16-án pedig a talygások adókövetését tárgyalja. Az adókövetések a városi adóhivatalban megtekinthetők.

Romániában emelik a cukor árát. Bukarestből jelentik: Az elmúlt gazdasági évben 77 lej volt a cukorrépa ára, amit most 104.70 lejre emeltek fel másszázszázként. Ez az ár-emelés arra készíti fel az illetékeseket, hogy a cukor árát 20—33 százalékkal emeljék. Romániában az idén sokkal nagyobb területet vetettek be cukorrépával, mint tavaly, így tehát nem kell tartani attól, hogy kevés lesz a cukor.

Németországban ismét lehet kávévet kapni. Berlinből jelentik: Németország lakossága szeptember hónapban szemeskávévet kaphat. A kávé tartalék lehetővé teszi, a lakosságnak több hónapra szükséges kávé mennyiség kiszolgáltatását. Minden négy hétben a 18 éves felüli személyek 75 gramm kávévet kaphnak.

Citromhiány Angliában. Londoni jelentések szerint Angliában elfogyott a citrom. A még meglévő készletet az eddigi huszszorosáért adják el az élelmiszer uzsorások. Angliában most főtt almahéjjal pótolják a citromot.



Jól szerepeltek a jugoszláv úszók Szegeden

Magyarország—Jugoszlávia 22:18

Szegeden vasárnap délután Magyarország—Jugoszlávia úszóversenyt rendeztek, amelynek 1.500 főnyi közönsége volt. A verseny, a várakozásnak megfelelően, magyar győzelemmel végződött, a jugoszláv úszók azonban vereségük ellenére is szép sikerrel szerepeltek. Cigányovics, Zöhre és a 3x100 m váltó győzött, a jugoszláv vízilabda-csapat is kitűnően tartotta magát, csak Zsizsek kellett csalódást, szinte féluszoda-hosszal kapott ki Tatóstól.

Részletes eredmények:

100 m hátúszás: 1. Cigányovics (j) 1 perc 12.2 mp, 2. Kovács (m) 1 perc 14.6 mp.

400 m gyorsúszás: 1. Tátos (m) 4 perc 55 mp, a legjobb idő, amit az idén Európában uszák. 2. Zsizsek (j) 5 perc 9.4 mp.

100 m gyorsúszás: 1. Eleméri (m) 1 perc 02 mp, 2. Pelhan (j) 1 perc 03 mp.

200 m mellúszás: 1. Zöhre (j) 2 perc 45.8 mp, 2. Fábian (m) 2 perc 52.2 mp.

4x400 m váltó: 1. Magyarország (Eleméri, Tátos, Gróf és Körösi) 9 perc 22.2 mp, 2. Jugoszlávia (Balla, Rafanelli, Defilippis és Zsizsek) 10 perc 02 mp.

3x100 m vegyes váltó: 1. Jugoszlávia 3 perc 27 mp, 2. Magyarország 3 perc 31.8 mp.

Vízilabda: Magyarország—Jugoszlávia 2:6 (1:0), góllövők Tarics és Hazai.

Végeredményben Magyarország 22:18 arányban győzött.

««(IIII)»»»

Belacrkva: BAK—Viktoria 5:0 (2:0), bajnoki, játékevezető Jovanovic. Előmérkőzés: BAK—Jupiter ifjúsági 3:0.

Nis: Kragujevac—Szkoplye 2:1 (2:0), alszövetségi válogatott mérkőzés.

««(IIII)»»»

TENISZ

MAGYARORSZÁG—JUGOSZLÁVIA 3:3

Puncsec szivrohámot kapott

A 2:1 állásnál félbeszakadt magyar—jugoszláv válogatott versenyt vasárnap 2000 néző előtt folytatták és fejezték be a BLKE-pályán. Előbb a Puncsec, Pallada, Asbóth, Gábori páros hátralevő szettjeit játszották le, ezt a mérkőzést a jugoszláv pár nyerte 5:7, 6:3, 6:4, 6:1 arányban s így Jugoszlávia 3:1-re vezetett. Ezután Szentpéteri győzött dr. Mayer ellen 6:4, 6:1, 2:6, 6:3 arányban s ezzel az eredmény 3:2-re csökkent.

Most következett az óriási érdeklődéssel várt Asbóth—Puncsec mérkőzés, amelyet azonban Puncsec szivrohama miatt felelt Asbóth javára. Puncsec tehát ezúttal sem tudott győzni Asbóth ellen. Ugy látszik, a jugoszláv bajnok szívével baj van, mert a délelőtti páros mérkőzésen csak úgy tudott játszani, hogy két injekciót kapott. A római vilákiállítás (Trofeo E. 42) díjáért lejátszott magyar—jugoszláv válogatott versenyt tehát 3:3 arányban döntetlenül végződött.

A beográdi versenyen a férfi egyest Branovics nyerte, aki a döntőben 6:2, 6:3, 6:0 arányban győzött Szmerdu ellen, a női egyes győztese Szernekné lett.

Hogy áll a bajnokság?

NOVISZÁDI ALSZÖVETSÉG

1. Mácsva	2	2	0	0	11:1	4
2. NAK	2	1	0	1	7:6	2
3. Textil	2	1	0	1	4:6	2
4. Gragyanszki	2	1	0	1	5:7	2
5. Isztra	1	0	1	0	1:1	1
6. ZsSK	2	0	1	1	1:7	1
7. Radnicski	1	0	0	1	2:3	0

SZERB LIGA

1. BSK	5	4	0	1	15:3	8
2. Jugoszlávia	5	3	1	1	10:4	7
3. Bata	5	3	1	1	13:6	7
4. Vojvodina	5	3	0	2	11:8	6
5. Gragyanszki	5	3	0	2	10:15	6
6. Jugoszlávia (J)	5	2	0	3	10:13	4
7. Jedinstvo	5	2	0	3	4:11	4
8. Szlávia (S)	4	1	1	2	13:8	3
9. ZsAK	5	1	1	3	6:15	3
10. BASzK	4	0	0	4	5:14	0

HORVÁT LIGA

1. Hajduk	4	4	0	0	19:4	8
2. Gragyanszki	4	3	1	0	20:2	7
3. Konkordia	4	3	1	0	8:5	7
4. HASK	4	2	1	1	10:6	5
5. Szplit	4	2	0	2	6:13	4
6. Szlávia (O)	4	1	1	2	9:11	3
7. Szlávia (V)	4	1	1	2	5:11	3
8. Bácska	4	1	0	3	5:10	2
9. SzASK	4	0	1	3	1:8	1
10. Zseleznicár	4	0	0	4	3:16	0

MAGYAR NB

1. Ujpest	3	3	0	0	10:3	6
2. WMFC	3	2	1	0	11:5	5
3. Ferencváros	3	2	1	0	10:5	5
4. Salgótarjáni BTC	3	1	2	0	4:2	4
5. Gamma FC	3	1	1	1	8:7	3
6. Tokod	3	1	1	1	7:6	3
7-8. Szeged	3	1	1	1	6:6	3
7-8. BSzKRT	3	1	1	1	8:8	3
9. Szolnok	3	1	1	1	4:6	3
10. Haladás	3	1	0	2	7:6	2
11. Elektromos	3	1	0	2	3:6	2
12. DIMÁVAG	3	1	0	2	12:14	2
13. Törekvés	3	0	1	2	2:9	1
14. Kispeszt	3	0	0	3	2:10	0

««(IIII)»»»

Rövid sport hírek

Helsinki-ben, a kisolimpiának beillő svéd-német-finn atlétikai viadalt Svédország nyerte, második Németország, harmadik Finnország lett.

A Horvát Liga vasárnapi mérkőzése: Zagrebben HASK—Szpliti SK és Zseleznicár—Szarajevói ASK, Szubotican Bácska—Gragyanszki, Szplitben Hajduk—Konkordia és Varazsdinban, Szlávia—oszljei Szlávia.

Zagrebben a horvát—szerb atlétikai viadal 116:86 arányban a horvát válogatott győzelmével végződött. A szerb válogatott tartalékosan állt fel, ez magyarázza meg súlyos vereségét.

A Szerb Liga vasárnapi műsora: Beogradban Jugoszlávia—Vojvodina és BSK—ZsAK, Pancsevoen Jugoszlávia (J)—BASzK, Szkoplyén Gragyanszki—Jedinstvo és Szarajevon Szlávia—Bata SK.

A szokalszervezet egységes és mentes minden idegen befolyástól. Beogradból jelentik: A szokalszövetség vezetősége ülést tartott, amelyen hosszú vita után határozatot hoztak. A határozatban leszögezték, hogy a szokalszervezet lankadatlanul küzd a királyért, a hazáért és a népért, munkáját hazafias szellemben folytatja és az teljesen mentes mindenféle idegen befolyástól. A szervezet továbbra egységes marad, nem engedi sorai megbontását.

««(IIII)»»»

MÜFOGAKAT LOPOTT EGY BETÖRŐ

Nyilván fogatlan volt, aki ellopja a müteremből a müfogakat. S amit elvesztett: régi fogat. Most jól pótolja e müfogalat. De fogós kérdés, hogyha ily fogtolvajt a hatóság, mint illik, e'fogat, Alkalmazzák-e ellene s hogyan. A régi büntetést: »fogért-fogat? FANYAR TÓBIÁS

TŐZSDE

BEOGRADI ÉRTÉKTŐZSDE
Devizák: (kínálat — kereslet dinárokbán) + 28.5% prim

Szeptember 9

Beogradi értéktőzsde. Devizák: (kínálat — kereslet dinárokbán) + 28.5% prim. London (egy font) 181.47—178.27, Newyork (100 dollár) 4485—4425, Genf (100 svájci frank) 1018.51—1008.51, Szaloniki (100 drachma) magánkliring 56.35—55.65, Newyork magánkliring 5520—5480, Berlin magánkliring 1499—1470. **Allampapírok:** 7%^o-os Hip. bank kötvény —102, 8%^o-os külföldi kölcsön —100.50, 7%^o-os külföldi kölcsön —94.50 4%^o-os agrárkölcson —53, 2 1/2%^o-os Ratna Steta —449, 6%^o-os bégluk —77.50, 6%^o-os dalmát agrár 71.75—71.25, kótés 71.50. **Részvények:** Agrar-banka 202—198.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZARLATOK

Zürich, Beograd 10.25, Paris 9.90, London 17.60, Newyork 43.75, Milano 29.20, Berlin 17.562, Szofia 5.31, Bukarest 2.25.

Nem kerül pénzébe

megtekinteni **zománczott tűzhe lyeinket** és meggyőződik azok rendkívül olcsó arairól

Horvat i Pristay vasüzlet

Novisz d, Kr. Petra II, 54. Tel.: 24—82

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szo 1.—dinar, vastagbetűs 2.—dinar. A legkisebb apróhirdetés ára 12.—dinar. Hirdetéseket a másnapit lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig vesszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

Modernül alakítva, megnagyobbítva és berendezve

ELITE KÁVÉHAZ - BÀR

Elsejettől kezdve új variétéprogramm és új zene, a kávéházban, mint a bárban is

szemben a Főpostával.

ALLAST KERES

FIATAL fűszerkereskedő segéd kisebb vagy nagyobb üzletbe állást keres. Szóts Géza, Skorenovac. 5262

KARNAGYI kántori, orgonista — vagy segédkantori állást keres több éves gyakorlatlall rendelkező oklevélcs kántor. Cim: Király László, Ara. 5263

GYORS és gepirő tanfolyamot végzett fiatal lány gyakornoki állást keres. Grünfeld Jelisaveta, Noviszád, A. Teodorovicsa 1. 5273

MOZIGÉPÉS vizsgával állást keres. Cim a kiadóban. 5292

ELADÓ

ISKOLA TASKAERT jöjjön hozzám! Javitást is végzek. — Áraim olcsók. PREVEDEN, Kr. Petra II. 20 (Burmán-ház). 4956

ELADÓ 11 hold elsőrendű szántóföld egy parcellában 1 kilométernyire falutól. Bővebbet: Banjeglavic Djoko, Gundinci zp. Vel. Kapanica. 5313

LAKÓHAZ fél hold teleppel eladó. Noviszád, Dravszka utca 5. szám. 5134

ZONGORA, alig használt, jutányos áron eladó. Sztári Becsej, Obiliceva 8. 5318

KÉT DARAB fekete faj-göbe, a héten malacozik, eladó. Cim: Noviszád, Kolorszka 49. 5320

ELADÓ egyhengeres álló rendszerű 20 HP. Deutz Diesel 4 ütemű stabil motor 400 fordulattal hozzá MAVAG ka'apácsos darálóval, továbbá 12000 számkövek 8-as MAV golyós cséplő. Németh János, Szoborán. 5320

»**FORD**» 8 hengeres, kismotoros, csukott 4 ajtós a legtokéletesebb állapotban 12 1/2 lit. benzinfogyasztással eladó. Erdeklődni a kiadóhivatalban. 5327

VÁLYOG, jó száraz 35.000 darab, eladó, Noviszád, Bácska u. 55. 5249

ELADÓ családi ház a Schulz malomnál 40.000 dinárért és a Vojvoda Knicsanina utcában nagyobb ház 130.000 dinárért. »Ingatlanforgalmi Iroda» Noviszád, Zselezniciska 1. 5328

KERESLET

CIPESZ-SEGÉDEKET állandó munkára azonnalra felvesz. Neustadter Kálmán, Temerin. 5267

ELÁRUSITÓNÓT, aki három nyelvet beszél, felvesz Dornstädter cukrászda, Noviszád. 5311

FŐZNI TUDÓ MINDENES, magános nő azonnal felvétetik. Noviszád, Generala Vaszcisa 11. 5246

MÉSZÁROS és hentesgéd, aki a tőke-munkához ért azonnal felvétetik. Belánovics János, Noviszád, Kralja Petra II. 86. 5323

KERESEK elsőrendű fogtechnikust. Dr. Stock, Novivrbász. 5317

TÓGAZDASÁG keres fiatal okl. gazdát segédítsztnék. Az állami nyelvtudás fontos. Cim a kiadóban. 5319

HOTEL SZLOBODA keres szakácsnőt és 2 fiatalabb felirónót. 5316

TÁRS már jól bevezetett üzlethez kerestetik. Erdeklődni: »Universal-Reklam» Noviszád, Zselezniciska 36. 5329

FELVENNÉK fogtechnikus tanoncot 4 középiskolával. Jelentkezni Turi Mihály fogászati laboratóriumában. Noviszád, Zselezniciska 56. 5330

KÜLÖNFÉLE

ADÓSSÁG soha sem jó, azért »Amor» sparherdet csak készpénzért venni jó. Buchmüller vasüzlet, Noviszád, Kralja Petra II 86. 5301

PAPI HAZBAN, közvetlenül a tenger partján, papok, esetleg világi urak is, kaphatnak lakást napi 10 dinárért személyenként. Magyarul is beszélünk. Közben olcsó és jó vendéglők. Cim a kiadóhivatalban. 4698

Fájdalomtól lesújtva tudatjuk, hogy a nagyon szeretett férj, apa, nagypapa, testvér és após

SZABADOS FERENC

nyugalmozott államvasuti Telügyelő
hosszu szenvedés után 69 éves korában elhunyt.
Drága halottunk temetése f. hó 10-en, kedden délután 3 órakor lesz a noviszádi zsidó temető halottasházából.
Noviszád, 1940 szept. 9.
A gyászoló család

Mestervizsgáknál nélkülözhetetlen!

Különösen a magyar-ajkuaknál, mert minden szakkifejezést az államnyelven is feltüntet a **KERESKEDŐK** és **IPAROSOK ISMEREITÁRA** és **MESTERVIZSGÁK KÉZIKÖNYVE**. Küldi a Reggeli Ujság kiadóhivatala 50 dinár előzetes beküldése ellenében.



Kerékpárok, umik, a gégek

és az összes alkatrészek **csak nagyban**

Re-Ko

BEOGRAD,
Kralja Petra 44. Telefon 21-484

DR. FILIPON CRÉM a legjobb és legelterjedtebb nappali krém. Kicsi 14 din. nagy 20 din. éjjeli 15 din. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

FIAT **AUTO UNION**
DKW WANDERER
AUDI-HORCH
PIRELLI-AUTOGUMI
AUTO ALKATRÉSZEK ÉS FELSZERELÉSEK
AUGUST KUTALEK-NOVISAD
KRALJA PETRA II. 86. TELÉFON 21-86
WARTA ACCUMULÁTOR WOLVOLIN AUTO-OLAJ
BANYÓ NYELVÉRTÉK ÉS HASZNÁLT AUTÓK

REGGELI UJSÁG
A MAGYARSÁG NAPILAPJA

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: **Andréa Dessé**
A kiadóhivatal: **Elaszek Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy hóra 28.—dinar
(kihordó útján 30 din.)
Három hóra 80.—dinar
(kihordó útján 86 d.n.)
Félévre 160.—dinar
(kihordó útján 172 din.)
Izasi svakodnevno — Megjelenik naponta
Post.čekovni račun — Postacékliszám:
Beograd, 59.754. Zagreb, 46.692

A Reggeli Ujság

MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

A TUDOMÁNY ÉS MŰVÉSZET TÁRHÁZA

Érdekes és mindenki számára érthető leírásban ismerteti és összefoglalja a

- Világtörténelem • Vallások • Filozófia-Lélektan • Társadalomtudomány • Közgazdaság • Csillagászat • Meterológia • Földtan • Biológia-állattan • Növénytan • Antropológia • Földrajz • Kémia • Fizika • Orvostudomány • Technika • Irodalomtörténet • Zene • Képzőművészet történetét és a mai állapotát

1940. okt. 6-tól kezdve hetenként 16 oldal jelenik meg a Reggeli Ujságban minden vasárnap

Gyűjtőknek bekötési táblát küldünk